

104543

69

R A P O R T

ȘI DAREA DE SEAMĂ

despre

relațiile economice ale teritoriilor
Camerei de Comerț și de Industrie
din Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

pe anul

1928

CLUJ

Imprimeria Foii „Lumea și Țara”

R A P O R T

ȘI DAREA DE SEAMĂ

despre

relațiile economice ale teritoriilor
Camerei de Comerț și de Industrie
din Cluj

BCU Cluj / Centar University Library Cluj

pe anul

1928

Biblioteca Universității Regela Ferdinand I.
din CLUJ.

Nr. 22071929

EXEMPLAR LEGAL.

CLUJ

Imprimeria Foii „Lumea și Țara”

I. Comerțul

Anul comercial s'a desfășurat în acciaș depresiune generală, în care am încheiat ultima noastră dare de seamă. Stagnarea continuă a vieții economice s'a mai accentuat prin acel moment psihologic general, pe care l-a provocat așteptarea unor măsuri urgente de îmbunătățire, cari singure pot salva comerțul nostru greu încercat. Așteptarea aceasta însă ni s'a prezentat cu toate consecințele ei dăunătoare, suprimând orice spirit de inițiativă și impunând chiar puținelor întreprinderi viabile și cari mai pot face față nevoilor timpului, o anumită rezervă în dezvoltarea cercului lor de afaceri, ceea ce a continuat a da pietelor noastre comerciale un anumit aspect de nesiguranță.

Față de anii precedenți nu am putut remarca decât puține îmbunătățiri reale, astfel că situația generală nu și-a schimbat calitativ aspectul, continuând pe calea crizei tot mai apăsătoare, ceea ce ne dovedește numărul crescând al insolvențelor și falimentelor precum și nestabilitatea tipică în formele și structura întreprinderilor. Toate aceste momente la un loc au creat acea psihoză generală de care sunt azi pătrunși toți factorii economici, că starea actuală nu mai poate dăinui și numai măsuri grabnice pot aduce îndreptarea. Anul de care ne ocupăm a dat dovadă mai ales în regiunea acestei Camere de șubreziență nemaipomenită a atâtor întreprinderi de milioane, cari fiind esențialmente întreprinderi bancare, prăbușindu-se au îngropat sub ruinele lor un lanț nesfârșit de întreprinderi mai mici cari poate meritau o soartă mai bună și erau menite de a îndeplini reale progrese economice.

Este incontestabil, că starea precară în deobște cunoscută, a determinat introducerea unor reale măsuri de îmbunătățire, a căror efecte salutare însă nu s-au putut repercuta cu intensitatea dorită asupra

tuturor întreprinderilor greu încercate. Dintre aceste măsuri, ca cea mai eficientă poate fi considerată acțiunea întreprinsă de Banca Națională, sprijinită de cele mai de seamă întreprinderi bancare din țară, pentru combaterea cametei exagerate. În această activitate de combaterea cametei mari, Institutul de Emisiune a fost sprijinit în afară de marile bănci din țară și de depresiunea economică generală, care prin faptul că a împiedecat dezvoltarea întreprinderilor și a suprimat multor întreprinderi orice posibilitate de câștig, a lăsat liber chiar și capitalul de circulație restrâns, care a stat la dispoziția băncilor, astfel că s-a produs fenomenul neobișnuit că pe lângă toată criza de numerar care se accentuase așa de mult în ultimul timp, s-au ivit mai ales capitaluri mici cari nu mai găseau plasamente în condițiile grele de dobândă pe cari le cunoaștem din anii precedenți, și deci fatal dobânzile au trebuit să scadă prin însăși această împrejurare economică.

Efectele salutare ale stabilității faptice a monetei noastre naționale s-au resimțit și în anul 1928, astfel că stabilitatea începută în 1926 după doi ani ar fi dat rezultate mult mai favorabile, dacă balanța noastră comercială și mersul întregii economii naționale nu ar fi avut de suferit prea mult de pe urma recoltei submediocră. Chiar recolta anului de care ne ocupăm ne-a mai dovedit odată caracterul eminent agricol al țării noastre, scoțând în relief toate repercusiunile defavorabile pe cari le are o recoltă slabă asupra întregii noastre vieți economice.

Stabilizarea legală a monetei noastre, care la începutul anului se prevedea cu toată certitudinea pentru acest an, a trebuit să mai întârzie, atunci când starea economică generală a mai suferit o grea lovitură pe urma împrejurării de mai sus. Totuși măsurile preparative în vederea stabilizării și unor împrumuturi de afacere economică, tratate în străinătate cu multe șanse, precum și starea înaintată a acestor mari acțiuni de consolidare economică, ne îndreptățesc de a prevedea apropiata stabilizare a monetei noastre despre care putem spera, că pe baza experiențelor proprii și trăgând folositoare învățături din eșecurile suferite de unii vecini ai noștri, se va putea face cu toate rezultatele permanente și fără riscuri prea mari pentru țară.

Reducerea progresivă a dobânzilor arătate mai sus a putut fi executată cu atât mai mult, cu cât s'a sporit cota de reescont, acordată de Banca Națională și pentru regiunea acestei Camere. Din acest punct de vedere problema dobânzilor va obține o definitivă solu-

țiune, abia după încheierea unui împrumut de refacere în suma reclamată de situația actuală a economiei noastre naționale, când se vor achita și creditorii din țară ai Statului, ceiace va spori considerabil capitalul de circulație și reducându-se concomitent numărul debitorilor și capitalurile angajate, dobânzile fatal vor trebui să scadă din nou pentru a se adapta nouilor condițiuni ale cererei de capitaluri.

Pentru perioada de timp, de care ne ocupăm, trebuie să relevăm din nou lipsa unei proceduri legale de concordat forțat sau de moratoriu, prin care fapt și regiunea noastră, ca întreagă provincie din care face parte, este pusă într'o stare de inferioritate față de restul țării. Dacă vechea lege de concordat forțat prin care se reglementa aceasta procedură în Ardeal, nu mai putea fi menținută, din cauza defecțiunilor ei, este totuși o necesitate indiscutabilă de a pune pe picior de egalitate toate provinciile țării, în ceiace privește regimul de legislație economică, căci altfel fatal se va produce acel fenomen, pe care l-am constatat la mai multe întreprinderi din regiunea noastră, că aflându-se din oareșcari motive în jenă financiară, își cere înregistrarea sa la Tribunalul Ilfov pentru a beneficia de legea moratorului, a cărei efecte nu sunt estinse asupra Ardealului. Anomalia care rezultă din această stare e evidentă. Atunci când întreg comerțul se află în vre-o regiune a Ardealului, întreprinderea este silită de a întreține un birou la București și a îndeplini formele legale de înregistrare, pentru a beneficia de o lege, care nu se aplică asupra întregii unități economice, care este Statul.

În urma demersurilor pe cari le-am făcut solidar cu toate Camerele din țară, credem că unificarea legislativă și în această materie iminentă, dela care cu drept cuvânt așteptăm rezultatele cele mai bune pentru sanarea atâtor întreprinderi, cari luptând cu dificultăți financiare în lipsa unei proceduri de concordat preventiv, ar trebui să fie înghițite de faliment, atunci când un ajutor legal venit la timp, le-ar putea reda viabilitatea.

Ca un fenomen complementar al tabloului complex de depresiune economică, trebuie să privim în afară de tentativele de debarasare de sarcina datoriilor prin concordate și moratorii, încercările de desfacere în masă a bunurilor, procedură pe care în majoritatea cazurilor trebuie să o încadrăm sau cel puțin s'o apropiem de concurența ilicită. Până când comerțul înfloritor și bineorganizat se esteriorizează prin reclame reale, cari scot în relief reputația de soliditate și încredere a

unui comerciant, cari sunt totatătea garanții pentru calitățile mărfurilor, cari se pot cumpăra dela el, criza comercială produce o stare de nervozitate în care mulți dintre comercianți nemulțumiți cu ritmul încet al mersului de afaceri, cad victimă unor tentații false de câștig momentan, jertfindu-și reputația și garanția existenței de mâine pentru câștiguri momentane. Astfel se explică nenumăratele cereri de desfacere totală sau prin licitație, cari ni se adresează aproape zilnic și asupra cărora punctul de vedere ocupat de Camera noastră, nu poate fi decât acela de a combate cu toată hotărârea asemenea tentațiuni, dăunătoare nu numai bunului mers al vieții comerciale, ci însăși viitorului comerțului nostru.

Problemele pe cari a trebuit să le rezolvăm pe terenul acesta, de sigur că nu au fost ușoare. Că dacă legiuitorul a prevăzut dreptul la desfacere în bloc, prin licitație publică sau în altfel, tentator la desfacerea rapidă a mărfurilor, nouă ne revine sarcina grea de a face selecțiunea între nevoile reale de desfacere în felul acesta și între încercări de speculație dăunătoare. Căci a reprezenta comerțul în acest sens înseamnă a reprezenta interesele colectivității comercianților și deci și a educa încrederea consumatorilor în această clasă de factori economici și în al doilea rând de a concilia interesele singuraticilor comercianți cu acel al colectivității.

Pe acest teren roadele efortărilor noastre sunt încontestabile. Au dispărut aproape cu desăvârșire acele tentațiuni a unor comercianți în regiunea Camerei noastre, cari ar putea fi încadrate în noțiunea concurenței și a comerțului ilicit. Controlul sever pe care îl exercităm solidar cu celelalte autorități competente asupra piețelor noastre, este cea mai bună garanție de normalizarea desăvârșită a reclamei și a concurenței. Totuși am solicitat și în acest scop ajutorul conducătorilor vieții noastre economice, care urmează să ni se dea în timpul cel mai scurt posibil printr'un text de lege care reprimă și combate concurența ilicită.

În sfârșit trebuie să mai arătăm situația comerțului nostru interior din punctul de vedere al grevării fiscale și a complexului de impozite, taxe și contribuțiuni, cari grevează asupra lui. În aceasta privință trebuie să repetăm ceia ce am mai spus și în trecut, că dacă cota absolută a contribuțiunilor impuse comerțului este foarte mare față de beneficiile comercianților, a riscului și a rentabilității capitalurilor investite în întreprinderile comerciale, nu este atât de grav ca și încon-

venientele pe cari le pröduc inegalitățile de grevare singuraticelor în-
treprinderi, nestabilitatea politiceii de impunere și sistemul greșit al im-
pozitelor mai ales indirecte, datorită căruia grevările sunt inegale pentru
diferitele categorii de mărfuri. Felul în care se repercutează toate a-
ceste inconveniente asupra comerțului este cunoscut din practica de
toate zilele, căci pentru ca comerciantul să poată urma o politică con-
stantă de prețuri, are nevoie de o constantitate a elementelor de cost,
între cari impozitul formează un punct important.

În privința procedurii de impunere trebuie să constatăm o mare
normalizare, care însă nu a ajuns așa departe, pentru ca să poată
mulțumi pe deplin cercurile economice cari compun Camera noastră.
Chiar comerțul este acea ramură economică, care este mai mult ex-
pusă crizelor de producție. Căci într'un Stat ca al nostru cu caracter
eminament agrar, în care factorul principal de producție, agricultură
dă rendement și produs inegal în fiecare an, este greu de a menține
bugetul la un nivel puțin variabil și astfel se explică faptul, că deși
comerțul în cursul anului 1928 s'a aflat într'o depresiune cumplită,
impunerea s'a făcut cu o rigoare necunoscută până acum, căci golul
ivit în venitele Statului din contribuția agriculturii, trebuie să fie um-
plut de ceilalți factori ai economiei noastre naționale. În fața acestei si-
tuațiuni comerțul este dublu încercat prin faptul, că din cauza recoltei
agricole slabe, capacitatea de cumpărare a țăranilor cari formează 75%
din totalul locuitorilor Țării, a fost aproape cu totul paralizată.

Din considerentul de mai sus, precum și cu considerare la sta-
bilitatea faptică a leului și normalizarea întrucâtva a vieții noastre e-
conomice, Camera noastră a luat în studiu problema demăsurării im-
pozitelor comerciale și industriale pe o perioadă mai lungă de un an,
luând în considerare media impozitelor pe cei din urmă 3 ani de im-
punere. Această problemă în principiu de sigur că este foarte salutară,
atunci când împrejurările economice, dau posibilitatea de realizare a
sistemului expus de noi. Din acest motiv Camera noastră a înbrățișat
în principiu această inițiativă făcând și propuneri concrete pentru pu-
nerea ei în practică. Avantajele cari rezultă dintr'un astfel de sistem
de impunere sunt cunoscute, ele fiind analoage cu acelea ale siste-
mului identic de impunere la imobile.

În privința comerțului exterior trebuie să constatăm, în afară de
chestiunile vamale și de transporturi cari formează un capitol special
al raportului nostru economic, aceleași neajunsuri cari rezultă din faptul,

că în România, în noua sa compunere economică și legislativă este fundamental deosebită de România de odinioară și străinătatea nu a putut încă să se orienteze în deajuns asupra noii noastre structuri economice. Mijlocul cel mai eficace pe care Camera noastră l'a propăgat și în trecut, sunt convențiile comerciale a căror număr excepțional de mic trebuie spus că prevederile lor sunt mai în măsură de a lămurii străinătatea asupra orientării noastre economice și a condițiilor excepțional de avantajoase în cari înțelegem de a colabora cu capitalurile și forțele de lucru strein.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1. Comerțul cu cereale, coloniale, delicatese și alte articole de băcănie

Din cauza recoltei excepțional de nefavorabilă, comerțul cu cereale urma chiar în anul 1928 să se desvolte prin nevoia de a concentra cereale în regiunea noastră, unde produsul solului mai ales în grâu, nu acopere nevoile consumului. Față de aceasta comercianții de breaslă din regiunea noastră ne-au expus situația faptică în sensul, că datorită îmbucătățirii pământului prin măsurile de reformă agrară, producția a decăzut nu numai cantitativ, dar mai ales calitativ. Dar chiar și în afară de aceste două împrejurări comerțul nostru de cereale și-a pierdut capacitatea de concurență prin faptul că regia de concentrare a cantităților minimale de cereale, clasarea și pregătirea lor pentru comerțul în mare, este extrem de costisitoare și pune într'o stare de vadită inferioritate pe comercianții noștri față de cei din restul țării. Din aceasta cauză și pentru a putea face față concurenței și condițiilor grele de maximalizare a cerealelor, procedură care în mod eronat s'a orientat la fixarea prețurilor după piețele cari nu au de luptat cu inconvenientele de mai sus, comercianții noștri s'au văzut siliți de a încheia contracte de livrare cu morile mari din Banat și din restul țării, formând astfel îngratul rol de intermediare între marii comercianți și mici vânzători locali. Era firesc ca în fața acestei situațiuni tentativele de escludere cu desăvârșire ale comercianților noștri de cereale se izbutească, dând loc reprezentanților morilor mari din acele regiuni ale țării, unde inconvenientele relatate nu-și produc efectele dezastruoase.

Comerțul de coloniale, delicatese și alte articole de băcănie, s'a normalizat în mod simțitor. Totuși din cauza crizei generale și a prețului mult sporit din cauza taxelor vamale exagerate și a celorlalte sarcini cari grevează asupra lor, ele nu sunt accesibile marelui public,

decât într'o măsură cu totul restrânsă, astfel că deverul mic nu poate da acel rendement care ar acoperi regia mare și riscurile de stricăciune, pe cari le implică acest comerț. Din acest motiv se explică faptul, că prăvăliile de delicatese s'au transformat în prăvălii mixte, ocupându-se pe lângă vânzarea delicatесelor chiar și cu articole de masă, ca făină etc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2. Comerțul cu textile, tricotaje, mărunțișuri, articole de modă pentru dame și domni

Această branșă în anii precedenți a ajuns la o mare normalizare, dând o rentabilitate relativ constantă începând cu stabilizarea faptică a valutei noastre. De sigur că nici această branșă însă nu a rămas cruțată de repercusiunile depresiunii economice generale.

În această stare economică pretențiunile s'au redus la minimul posibil, iar rentabilitatea branșei a scăzut considerabil, la care fapt a mai contribuit sporirea continuă a sarcinilor de impozite, care nu s'a adaptat nouilor condițiuni de rentabilitate, orientându-se exclusiv după nevoile financiare ale Statului, disconsiderând astfel interesele superioare ale economiei naționale. Acestor două împrejurări, în urmă menționate, este de a se atribui faptul, că un mare număr al comercianților a ajuns în situații materiale grele care ia pus în o stare de imposibilitate de a-și satisface obligațiunile față de creditorii din străinătate.

3. Comerțul cu pielărie

Criza economică generală și-a imprimat poate mai eclatant efectele ei, tocmai asupra acestei ramuri de activitate economică.

Insolvențele în această branșă, cari în anul 1928 și-au ajuns apogeul, sunt dovada vorbitoare a acestei informațiuni. Nenumeratele întreprinderi de conjunctură cărora le lipsește baza solidă, au trebuit să se prăbușească, atunci când împrejurările economice generale le-au privat de câștigul de pe 2—3 luni. Fiind suspendată în regiunea noastră legea veche de concordat forțat și nefiind încă extinse efectele legii pentru acordarea de moratorii, în vigoare în unele părți ale țării, a devenit o obișnuință foarte periculoasă, de a se cere concordate pe cale particulară, mai ales de creditorii din străinătate, cari formează majoritatea livranților în această branșă, și cari fiind chiar și induși în eroare asupra mersului justiției noastre, în majoritatea cazurilor preferă de a se lipsi de o cotă considerabilă a creanței lor, decât să-și riște întreaga creanță, împingând debitorii lor de rea credință în prăpastia falimentului. Aceste abuzuri se pot curma numai printr-o accelerare a mersului justiției, care ar tăia orice perspective de câștig de dobânzi, prin târăgănarea procesului și a plății. Dintre neajunsurile de detaliu cari ni s-au semnalat din partea comercianților acestei branșe, reținem mai ales anomalia tarifului vamal, care impune ambalajul după greutate, la aceeași taxă ca și conținutul, adică marfa prețioasă, prin care dispoziție comercianții noștri sunt siliți de a cere furnizorilor din străinătate un ambalaj cât se poate sumar, din care cauză mărfurile sunt extrem de expuse la pagube și furturi. Credem că viața noastră economică este suficient normalizată, ca cel puțin acolo, unde se poate să se facă distincție între marfa netă și tara ambalajul ei, cum este în speță la comerțul de piele și mai ales de ghete.

4. Comerțul cu fierărie

Această ramură de activitate economică este prea strâns legată de industria de construcții, de care ne ocupăm într-o altă parte a raportului nostru, pentru ca acea criză care stăpânește industria indicată, să nu se prezinte cu efectele ei dezastruoase, și în comerțul cu fierărie. Remediile pe cari le-am putea propune pentru această ramură a comerțului, sunt de domeniul economiei în general și se vor sana odată cu sanarea vieții noastre economice în general, și mai ales cu începerea construcțiilor, care s'a anunțat de atâtea ori, totdeauna pentru primăvara viitoare, care însă nu a sosit încă.

În ceea ce privește prețurile lanțurilor, potcoavelor și ale cuielor, acestea și în anul de care ne ocupăm a avut de înregistrat o nouă scădere, datorită supraproducției și concurenței tot mai dârze și în această ramură de activitate economică.

5. Comerțul cu lemne

Comerțul cu lemne de trad, cari în primul rând servesc construcțiile, din motivele pe cari le-am spus în capitolul anterior, și cari își au originea lor în lipsa de construcții, nu au putut nici în anul 1928 să-și reia dezvoltarea normală. Exportul lemnelor de construcție în regiunea noastră, care este dintre cele mai bogate în acest material din țară, este în continuă descreștere. Motivul este de a se căuta în faptul, că Ungaria, care era până acuma 2—3 ani principala noastră țară de export a acestui material brut, în timpul când printr'un tarif de căi ferate exagerat și taxele vamale cari disconșiderau necesitatea noastră de a concura pe piețele streine, a fost acaparată de exportori streini. Lipsa acestui deuseu atât de important și pentru comerțul de transit, se resimte mai ales în regiunea noastră, care din cauza îndepărtării mai mari și a unei îndeletniciri îndelungate, numai cu greu se va putea recompensa în Orient, unde se resimte nevoia acestui material brut, cu care însă comercianții noștri se sfiesc deocamdată de a intra în legături de afaceri. Până de prezent și sforțările noastre de a orienta această ramură de export, sunt dirijate tot spre Occident, care ne este deuseul firesc pentru acest material. În ceiace privește comerțul cu lemne de foc, acesta sa refăcut în bună parte în ultimii doi ani, datorită mai ales celor două ierni grele ale anilor 1927 și 1928. Prețul lemnelor de foc n'a înregistrat decât ușoare urcări de sezon, menite în primul rând de a acoperi regia anilor din urmă, care devenise o pierdere efectivă, și de a reinvia acest comerț, atât de greu încercat în exportul său, prin politica economică a Statului, din ultimii ani.

Comerțul cu lemn tare în urma regimului vamal încă existent nu s'a schimbat față de anul precedent, astfel că a rămas și pe mai departe avizat la modestele și insuficiente deuseuri din interiorul țării.

6. Comerțul cu animale

În raportul nostru anual pe 1927 am relevat pericolul pe care îl conține regresul continuu a acestei ramuri de comerț pentru agricultura noastră. Crescătoriile dar mai ales țărani, datorită măsurilor vamale existente au fost aproape cu totul aserviți măcelarilor, dela cari nu au putut obține decât prețuri derizorii pentru animalele lor. Ceiace am prevăzut în anul precedent în privința târgurilor de export, organizate pentru a stimula și a înviora acest comerț, era fatal să se întâmple. Ele fiind viciate chiar la temelie, în organizarea lor, nu au putut da rezultatele dorite, astfel că înaltul guvern de curând s'a văzut silit de a reveni la vechile târguri de vite sau oboare, pe cari s'a mărginit de a le reglementa și moderniza printr'o lege, din 6 Aprilie 1928 publicată în M. O. No. 83 din 11 Aprilie 1928 asupra târgurilor, rampelor, oboarelor și piețelor, în baza căreia Camerele de Comerț și de Industrie în colaborare cu Camerele Agricole din întreaga țară au și început reorganizarea târgurilor de vite. Lucrările de organizare sunt încă în curs, astfel că abia în anul viitor vom putea constata rezultatele acestei activități, cari însă credem că vor fi satisfăcătoare.

7. Comerțul cu sticlă și porțelan

Dintre dezideratele acestui comerț relevăm numai câteva din cele mai importante, cari însă pot fi realizate fără de mari sacrificii din partea autorităților în drept. În împrejurările de dobânzi și credite grele de azi, mai ales în această ramură a comerțului, este indispensabil sistemul de remitere cu ramburs, care însă întâmpină reale dificultăți pe căile ferate. Căci dacă transportul se efectuește în condițiuni relativ satisfăcătoare, suma de ramburs nu se achită remitentului de către cei în drept, decât cu o întârziere de 1 sau 2 luni, ceiace de sigur cauzează pierderi de dobânzi însemnate și împiedică chiar și desfășurarea normală a afacerilor. Serviciul postal, care din acest punct de vedere este in excepțional și bonifică taxa de ramburs remitentului în termen de 5—6 zile dela expediere, are însă mai ales pentru comerțul cu sticlă și porțelan acel inconvenient, că neacceptând decât colete în greutate până la 10 kgr, această ramură de comerț nu se poate folosi de postă în remiterile ei, ea necesitând un ambalaj foarte solid, de preferință lăzi de scânduri, astfel că singur ambalajul depășește această limită de greutate, chiar fără marfă. Cerem în interesul acestui comerț ca limita de greutate să se sporească la 20 kgr. de colet.

Un alt neajuns care apasă greu asupra acestui comerț în special, care însă a fost remarcat și la alte ramuri ale comerțului, este formalismul exagerat în procedura de vămuire. Pentru a se îndeplini procedura de vămuire pentru un simplu colet conținând marfă de o valoare minimă, sunt necesare formalități cari absorb ore întregi de alergare, cari de sigur că ar putea fi întrebuițate mai productiv și în spre binele obștesc. Personalul vamal la noi este destul de numeros, pentru ca vămuirea să se îndeplinească din oficiu și fără de intervenția particularilor, decât în cazuri excepționale. Prin aceasta

s'ar evita contactul inutil al comercianților și industriașilor cu vămuitorii, cărora le răpesc și ei timpul și s'ar curma multe încercări de frustrare ale Statului în competențele sale vamale.

În legătură cu aceasta procedură, mai trebuie să menționăm acel sistem de nedreptate crasă, care rezidă din supunerea mărfii la taxele de magazie etc., chiar din momentul sosirii ei, iar nu din momentul avizului la care evednt că trebuie să se adauge un termen de grație, de cel puțin 24 de ore. Este contrar firii lucrurilor ca destinatarul să fie supus unei taxe și amenzi din cauza întârzierii administrației, care nu execută avizul imediat la sosirea mărfii, cauzând astfel dubla daună a întârzierii și a amendării.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

8. Comerțul și exportul de ouă

Cum pentru această ramură a comerțului circulația internă nu prezintă nici o importanță deosebită, întrucât ea se desfășoară numai dela producătorul agricol la consumator, ne vom rezuma la comerțul de export care însă în anul 1927 nu a prezentat vreun caracter specific și distinct de anii precedenți. Taxele vamale scăzute față de 1927 au permis dezvoltarea și intensificarea exportului de ouă, care după ce va fi sistematizat și se va obține o constantitate mai mare în politica noastră vamală, cu ușurință își va putea recâștiga debușeurile occidentale pierdute în parte mai ales datorită variațiilor injustificabile ale tarifului vamal.

9. Comerțul cu articole farmaceutice, chimice, parfumerii, cosmetice, etc.

În această ramură a comerțului nostru putem vorbi de o dezvoltare normală condiționată pe de o parte de reducerea sistematică a prețurilor în urma concurenței crescânde, iar pe de altă parte prin dezvoltarea cercului de activitate a droguierilor și farmaciilor prin preparate și instrumente, cari printr'o reclamă potrivită și dezvoltarea rapidă a elementelor de știință medicală și igienă socială, pătrund în păături tot mai largi ale populației. Totodată trebuie să observăm că în această branșă pozițiile sporite ale tarifului vamal și-au avut efectele salutare, întrucât un mare număr de firme de renume mondial și-au creat laboratorii și fabrici pe teritoriul țării noastre, pentru a putea ajunge la o reducere a prețurilor prin evitarea taxelor vamale. Dacă aceeași tendință se va manifesta și în ceea ce privește chimicalele, pentru a căror fabricare avem toate materiile prime în țară, în curând acest comerț al nostru va putea ajunge la nivelul corespunzător terenului prielnic pe care se găsește.

10. Comerț cu vin, spirt și rachiu

În raportul nostru despre viața economică a anului 1927, am arătat cum se poate distruge printr'o singură măsură legislativă o întreagă ramură de activitate economică, cum este în speță acea a spirtului. Este în deobște cunoscut, că industria și comerțul spirtului mai ales în Ardeal, se bucură de un renume european, având instalațiunile cele mai moderne ale tehnicei de branșe. În loc ca măsurile de politică socială, cum este în speță antialcoolismul, să se fi luat în mod succesiv, dându-se și acestor întreprinderi posibilitate de adaptare nouilor împrejurări s'au precipitat dispozițiile nimicind comerțul cinstit și creind teren mai prielnic pentru spirtul de contrabandă, care pe lângă periclitarea sănătății publice din lipsa de orice control, a privat statul de o însemnată sursă de venit, care a format poziția cea mai importantă a venitelor bugetare din impozite indirecte și a cărei lipsă era fatal să se resimtă la încheierea gestiunii publice a anului 1928.

Trebue să mai insistăm asupra unui sistem, care poate este cel mai dăunător posibil din întreagă gestiune publică.

Este instabilitatea în măsurile legislative și dispozitive, cărora se datorește distrugerea multor întreprinderi. Nici măcar în reglementarea măsurilor igienice, cari sunt aproape absolute și puțin variabile dela epocă la epocă, nu putem constata o stabilitate, ci din contra ele se schimbă pe cale dispozitivă din an în an, creind noi masse de capital mort, investit în mașini și dispozitive sanitare, cari nu mai pot fi întrebuințate.

Similar se prezintă chestiunea unităților de măsură și a felului de punere în comerț a licheurului, romului etc., dispunându-se de azi pe mâine, că aceste beuturi nu mai pot fi puse în comerț decât în butelii pe lângă că necesită noi investiții de capitale, pe cari azi nu-

mai cu greu le poate produce oricare antreprenor; mai scoate din circulație o avere întreagă investită în butoaie și damigeane cari nu mai pot fi legal întrebuințate în acest comerț.

În ceiace privește comerțul cu vin, acesta se mișcă în cadrele modeste ale comerțului interior, mai ales că recolta strugurului în anul trecut a fost mediocră și nu a putut acoperi nici chiar consumul local.

11. Agentură și comision

Afacerile în această ramură de activitate în țara noastră ar putea să ia un avânt puternic, atunci când economia noastră națională, mai ales în ceea ce privește industria, este departe încă de a fi autocrată. Suntem încă pentru nenumerate produse avizați la streinătate, iar streinătatea și mai ales Apusul unde există o nemaipomenită supraproducție, nu cruță nici oboseală și nici jertfe materiale, de ași acapara și menține țara noastră ca debușeu al produselor ei. Lupta de concurență care se dă între țările industriale din apus, se manifestă la noi prin nenumerate oferte de reprezentare, de favoruri în procurarea fabricatelor etc., astfel că agentura și comisionul nostru din punctul de vedere al procurării mărfurilor este într-o situație foarte ușoară, neavând decât să aleagă dintre numeroasele oferte ale streinătății, pe cea mai avantajoasă.

Nu tot așa se prezintă însă chestiunea cu plasarea și vânzarea produselor, căci dacă în raportul nostru economic pe anul 1927 am anunțat că această criză de consumație și de numerar, și-a ajuns apogeul, azi vedem că situația cu nimic nu s'a îmbunătățit, ci din contra am ajuns la o stare de criză și mai acută. În această situație este natural ca și activitatea de agentură și comision să se reducă la o aglomerare de reprezentanțe cât mai numeroase, cari însă toate la un loc, numai cu greu pot asigura modesta existență a unui comerciant. Este semnificativ pentru situația noastră financiară în general faptul, că tocmai acești modești comercianți, a căror posibilitate de câștig este cea mai nesigură și variabilă, sunt relativ mai greu impuși la impozitul profesional, atribuindu-li-se venituri de sute de mii de lei, atunci când în realitate câștigurile realizate abia ajung la acoperirea celor mai necesare existenței.

Aceste împrejurări au determinat pe mulți dintre acești comercianți de a reda brevetul lor autorităților dela cari emană, mulțumindu-se de a trece în modesta situație de angajați, însă cu salar fix, și a lăsa loc unor agenți de ocazie, cari neavând sarcina grea a impozitelor, desigur că găsesc în această activitate mai multe șanse de izbândă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

T a b l o u

Despre situația firmelor în anul 1928 înregistrate la Tribunalele: Cluj, Zălau, Someș, Năsăud, și Turda din circumscripția Camerei noastre.

No. curent	Anul 1928		Firme individuale		Firme în nume colectiv		Firme în co-mandită		Cooperative		Bănci populare		Societăți anonime		Sindicate profesionale		Diferite alte persoane juridice		Falimente	Concordate forțate	Observațiuni
			înregistrate	radiate	înregistrate	radiate	înregistrate	radiate	înregistrate	radiate	înregistrate	radiate	înregistrate	radiate	înregistrate	radiate	înregistrate	radiate			
1		Cluj	31	15	21	8	2	1	1	1	3	—	5	3	3	1	10	—	6	1	
2		Sălaj	2	—	2	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
3		Someș	4	12	3	7	—	—	—	9	1	—	2	3	—	1	4	1	5	—	
4		Năsăud	6	5	2	2	—	—	6	—	—	—	1	—	—	—	10	—	16	—	
5		Turda	7	1	2	—	3	4	—	1	—	—	4	—	—	—	2	1	14	—	
TOTAL			50	33	30	17	5	5	8	11	5	—	13	6	3	2	26	2	41	—	

- II. Industria

Situația industriei în anul 1928 nu s'a îmbunătățit cu nimic față de anul 1927 ba din contră plângerile sunt tot mai dese.

În primul rând industriașii se plâng în contra impunerilor mari, cari se fac fără a se lua în considerare situația economică generală sau numai situația personală a contribuabililor și astfel impozitele se urcă tot mereu. Reprezentantul industriașilor în comisiunile de impunere rămâne întotdeauna în minoritate. Industria care luptă cu diferite și multe greutăți, nu este în stare să-și achite datoriile către stat și atunci la încasarea impozitelor se întrebuițează mijloacele cele mai severe.

Pentru credite cea mai mare parte a industriașilor este avizată a se adresa băncilor, fiindcă Societatea Națională pentru Credit Industrial nu satisface, numai o parte cu totul mică a cererilor, iar creditul particular este încă prea costisitor.

Legea în vigoare pentru încurajarea industriei naționale protejează numai industria mare, iar cea manuală nu este încurajată cu nimic. Favorurile acordate de această lege, pentru industriași manuali nu reprezintă încurajare, deoarece ei nu importă mașini, nu exportă mărfuri, ba din contră, în unele cazuri protecția vamală le este păgubitoare. Pentru industria mică și exercitatorii ei ar însemna încurajare prin următoarele — acordarea de mașini, perfecționarea lor prin cursuri industriale, trimiterea lor pentru perfecționare în străinătate, înființarea de muzee industriale în legătură cu ateliere-model și cel mai important ar fi, impunerea lor potrivit situației faptice.

Legea industrială astăzi în vigoare în ținuturile realipite este învechită și nici aceasta nu este aplicată în mod strict. Ar fi de dorit alcătuirea unui proiect de lege industrială modernă, la care apoi s'ar

cere părerea tuturor formațiunilor industriale și s'ar putea legifera astfel o lege modernă și corespunzătoare în toate privințele.

Chestia corporațiunilor industriale este cu totul deschisă. Nici în anul acesta nu s'a făcut nimic, prin ce să se asigure viitorul acestor organizații industriale semi oficiale. Nesiguranța soartei reduce activitatea acestor instituțiuni, în trecut atât de folositoare intereselor tuturor industriașilor.

Industriașii manuali se plâng din motivul, că apărarea intereselor lor este cu totul neglijată. În Camerele de Comerț și de Industrie nu sunt membri decât o fracțiune mică a industriașilor manuali, viitorul Corporațiunilor este nesigur, iar ei înșiși protestează să fie încadrați cu Camerele de Muncă, așa că de prezent au rămas aproape fără nici o reprezentare. Camera noastră în cadrele posibilității i-a luat sub protecțiune, dar suntem și noi limitați, neavând baza legală la această protejare.

Lipsa de numerar, concurența străină, mizeriile la transportul pe CFR, nu au dispărut nici în anul prezent și foarte aceste în ansamblu lor, contribuie la agravarea situației industriei.

Acest raport a fost pregătit în baza datelor procurate atât dela marea industrie, cât și dela industria manuală și din acest motiv se poate observa, că reprezentanții industriei mari cer p. e. înleznierea importului materiei prime necesare la prelucrare. În multe cazuri interesele industriei manuale sunt similare cu acele ale comerțului de materie primă. Având în vedere, că noi reprezentăm atât industria mare, cât și cea manuală, am fost avizați să exprimăm toate dorințele așa cum ele au fost semnalate, cel mult contrastele prea evidențiate le-am scoborât, armonizarea însă întrece atribuțiunea noastră.

- După aceste generalități în următoarele dezvoltăm situația după branșe a diferitelor ramuri industriale.

Greutățile întâmpinate din cauza duratei prea lungi a transporturilor pe căile ferate, precum și din cauza duratei prea lungi a operațiunilor de vămuire a materialelor sosite din străinătate, încă scumpesc în mod simțitor producția. Din cauza lor, că să se poată asigura continuitatea funcțiunei uzinelor, trebuie să se țină în depozite o cantitate de materiale brute incomparabil mai mare, decât țin întreprinderile industriale străine, fapt care imobilizează un capital cu mult mai mare, decât întreprinderilor străine.

Sistemul actual de vămuire lasă mult de dorit. În general este greoiu, birocratic, iar operațiunile de vămuire durează prea mult. Pe lângă sistemul actual, după mărfurile care sosesc din străinătate și care sunt supuse vămuirei, în fiecare caz și fără ca să fie întreprinderile vinovate, trebuie plătit taxa de magazinaj, ceea ce scumpește considerabil mărfurile. În principiu după descărcarea și înmagazinarea mărfii sunt necesare 3 zile pentru vămuire. În practică însă acest principiu nu se validează, deoarece în cele mai multe cazuri și încă în cazurile, cari se pot numi normale, vămuirea necesită 6—7 zile. Aceste greutăți și piedeci, cari nu se pot prevedea, pe deoparte provoacă perturbări în atribuțiune, iar pe de altă parte din cauza magazinajului urcat, ce se plătește cu fiecare ocaziune, scumpesc marfa considerabil.

În privința *taxelor vamale* de import, la diferitele materii prime, chimicale, untură de pește și la toate materiile *auxiliare* ele sunt prea mari.

Pentru dezvoltarea industriei este foarte jignitor acel *sistem al impozitelor*, în baza căruia, exponentul fiecărui ram al administrației și fiecare minister, au dreptul de a face impuneri. Acest sistem face imposibilă calculația și cauzează o nesiguranță completă în ordinea de producție a întreprinderii,

a) Dintre impozite, impozitul pe lux și cifra de afaceri sunt acele, a căror greutate o simte mai mult aceasta industrie, atât pentru cota urcată la care sunt fixate, cât și pentru alte *lacune* pe care le are.

Acest impozit, din impozit asupra cifrei de afaceri și asupra luxului, cum a vrut legiuitorul să fie, a devenit un impozit dintre cele mai periculoase asupra producției, cu un efect foarte păgubitor pentru economia națională, întrucât împiedică direct producția și prin aceasta dezvoltarea întreprinderilor industriale. Dovadă e faptul, că o întreprindere a trebuit să sisteze un ram de producție, fiindcă s'a refuzat din partea clienților plata acestui impozit. Pentru aceste motive trebuie să ne oprim puțin asupra lui și să înșirăm mai jos câteva observațiuni ale noastre.

În primul rând listele diferitelor produse asupra cărora se aplică acest impozit sunt defectuoase. Așa spre exemplu din lista produselor scutite de acest impozit au rămas afară unele produse, cari în interesul încurajării industriei naționale, ar trebui se fie scutite.

Între acestea sunt și ghețele de lac și pieile de lac confecționate în țară.

Cel mai puternic motiv, pentru care încălțăminte și pieile de lac indigene nu ar trebui impuse cu impozit de lux de 10% este acela, că acest impozit nimicește industria acestui articol. La noi industria lacului se află abia la începutul dezvoltării ei. Acum însă, când s'a pătruns secretul atât de mult tăinuit a acestui fel de piele, din cauza impozitului pe lux trebuie sistată fabricarea lacului și concediați muncitorii, cari erau ocupați cu confecționarea acestui articol.

Între defectele impozitului pe lux și cifra de afaceri se mai află și acela, că el se percepe de mai multe ori asupra aceluiași articol. Așa de ex. la cumpărarea celor mai multe materii prime și a tuturor semifabricatelor se plătește impozit pe cifra de afaceri. Cu toate acestea după articolele confecționate din acele materii prime și semifabricate, se plătește din nou impozitul pe cifra de afaceri cu ocazia vânzării acestor articole. Așadar impozitul pe cifra de afaceri și lux nu se plătește numai o singură dată, ci deatâtea ori, de câte ori o marfă intră ca semifabricat în confecționarea alteia.

O altă lacună a impozitului pe lux și cifra de afaceri este că baza impozabilă, adică valorile medii ale produselor, nu corespund realității, ele sunt fictive. Așa se întâmplă, că impozitul pe cifra de afaceri și lux în loc de 2%, în cele mai multe cazuri, de fapt este de 2—6% pentru că se percepe asupra unei valori care este de 2—3 ori mai mare decât valoarea reală a produselor. Deci în loc ca impozitul să se perceapă odată și să fie de 2%, el se percepe de mai multe ori și este de 2—6%.

Urmează deci, că o revizuire a impozitului pe lux și cifra de afaceri este imperios necesară, iar cu ocazia acestei revizuii, dacă impozitul pe lux și cifra de afaceri, din motive fiscale nu poate fi desființat în întregime, trebuie să se țină seama de următoarele principii :

1. Să fie scutite materialele prime și semifabricatele necesare industriilor, atât în interiorul țării, cât și la import.
2. Să fie scutite articolele gata la export.
3. Să fie impuse materiile prime la export.
4. Să fie impuse articolele gata la import.

5. Să se steargă impozitul pe lux asupra lacului și încălțăminte de lac, produse indigene, pentru că și industria pielăriei din țară să poată confecționa aceste articole.

b) *Impozitul pe salarii*, care în mod indirect gravează industria, este prea mare și minimul de existență de Lei 750, fixat în lege, astăzi este deja cu mult întrecut.

c) *Taxa locativă*, pe lângă impozitele către stat și comună, grevează numai industria și comerțul cu încă o taxă separată de categoria impozitului pe clădiri, cu deosebirea, că această taxă este și mai grea, decât impozitul către stat.

d) *După dividendă*, contrar spiritului legii, în baza unui ordin al Ministerului de finanțe, se plătește impozit adițional dublu.

e) *Clădirile scutite de impozit*, cari se află în proprietatea societăților pe acțiuni, contrar dispozițiilor Legii impozitelor și a Legii despre încurajarea construcțiilor, în baza hotărârei unei comisii centrale, totuși se impun, așa că scutirea legii este iluzorie numai.

f) *Legea timbrului și a taxelor* intrată în vigoare în anul 1927, prin fixarea procentuală a timbrei după facturi, a introdus încă un impozit separat cu același caracter, pe care îl are impozitul pe lux și cifra de afaceri. Tot această lege a scumpit creditul prin introducerea impozitului pe conturile curente, iar comisiunea centrală, care funcționează pe lângă Ministerul de Finanțe, face încontinuu sforțări, ca acest impozit să-l extindă și asupra creditelor acordate pentru mărfuri.

În general sistemul nostru de impozite atacă din atâtea părți câștigul industrial și adeseori însăși industria fără câștig, încât pe lângă acest sistem a cărui tendință antiindustrială o dovedesc exemple de mai sus, industria abia poate funcționa cu rentabilitate și pe lângă concurența străină nici nu se poate desvolta.

g) *Dobânzile urcate*. Una dintre cele mai importante condițiuni pentru dezvoltarea industriei indigene și pentru capacitatea ei de concurență față de industriile străine, este scăderea dobânzilor și egalarea lor cu cele, cari sunt în vigoare în statele industriale mai înaintate. În acest scop ar fi necesar:

1. *Reglementarea* printr-o dispozițiune guvernială a cotei dobânzilor ce se percep de către Banca Națională, și acordarea de credite directe întreprinderilor industriale.

2. *Atragerea capitalului străin în țară*, făcând posibilă acordarea de credite prin reducerea dobânzilor, accelerarea procedurii procesuale, modificând art. 24 a legii pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice și stabilizând moneda noastră.

3. *Impunerea dobânzilor mari cu impozit progresiv.*

h) *Incetineala procedurii procesuale.* Din cauza sistemului actual al justiției și mai ales a lipsei de judecători, - procedura procesuală este atât de încetă, încât pentru datornici renitenți această încetineală echivalează cu o amânare de plată de câte 1—2 ani, ceea ce cauzează o restrângere mare a creditorilor de mărfuri și dă loc la învoiri împreunate cu pierderi simțitoare.

i) *Sărbătorile.* Producția noastră o scumpesc considerabil și în mod superfluu sărbătorile multe. Cele 11 zile de repaus recunoscute de lege nu numai că răpesc țării producția unei valori de câteva miliarde și că scumpesc marfa indigenă cu cheltuielile de regie, cari trebuiesc plătite și în aceste sărbători, dar răpesc și muncitorimei, cu tot protestul ei, câștigul cuvenit pe cele 11 zile ale anului, iar întreprinderea muncii ne cauzează cheltuieli mari de uzină.

Sistemul de sărbători a oficiilor și instituțiilor de stat, este deosebit de catastrofal. De ex. cu ocaziunea sărbătorilor Crăciunului și a Paștelor, întreg mecanismul statului, încă și circulația trenurilor de marfă, de obicei stagnează câte o săptămână.

j) *Moratoriul.* Moratoriul în vigoare în vechiul regat — cu care avem strânse legături comerciale — pentru părțile transilvănene constituie o adevărată nenorocire și în loc să protejeze interesele creditorilor, avantajează mai ales pe debitori, cari abuzează și caută prin acest mijloc să frustreze pe creditori sub protecția legii, compromițând astfel și creditul țării. Va trebui, ca în curând să se legifereze o nouă lege, care să restabilească echilibrul grav afins de legea moratoriului.

k) Este jignitoare pentru *creditul industrial* și pentru asigurarea împrumuturilor străine cu dobânzi mai eftine și îngreunează prea mult exoperarea astorfel de împrumuturi, acea dispozițiune a articolului 24 din legea de execuție, care spune, că statul, județele și comunele, pentru orice creanță a lor, încă și pentru amenzi, are drept de întâietate față de ori și care persoană privată, asupra întregii averi mobile și imobile, precum și asupra întregului venit a datornicului.

Deasemenea se pun greutăți — și acesta este un abuz de putere nepermis — prin faptul, că *statul își achită comenzile cu întârziere de ani de zile.*

Noi suntem singura țară, care plătim la export, după marfa confecționată la noi, taxe vamale, impozit pe cifra de afaceri și taxe de timbru, adică trei feluri de taxe, și ca recompensă trebuie să suferim cheltueli și pierdere de timp împreunate cu vămuirea, adică o pedeapsă și o procedură vexatorie pentru faptul că exportăm. Acestea sunt niște rămășițe din timpurile imediate de după războiu și nu numai că ele ar trebui să fie șterse, dar dimpotrivă exportul ar trebui să fie ajutat prin premii de încurajare, căci el face posibilă mărirea producției și astfel micșorarea prețurilor produselor.

Și la export operațiunile vamale durează prea mult, anume 3—4 zile, iar transportul durează minimum 14 zile până la frontieră, în total deci până ese marfa afară din țară, trebuiesc cca 17—19 zile, așa că în multe cazuri destinatarul refuză marfa din cauza întârzierii cu care îi sosește.

1. Industria de ipsos

În anul 1928 producția de ipsos a fost cu ceva mai urcată decât în anul precedent, ciace se datorește concurenței mari urmate de scăderea prețului, pe care întreprinderile au avut să o contrabalanseze prin mărirea producției.

Producția a fost influențată în mod dăunător prin impozitele mari, taxele de timbru (la o scrisoare de trăsură pentru un vagon se cere timbru de 75 lei), taxele mari pentru punerea la dispoziție a vagoanelor, taxele de transport urcate pe C. F. R., mărirea exagerată a taxei de comision. Cluj / Central University Library Cluj

La exportul ipsosului fabricile austriace dezvoaltă mare concurență mai ales spre Ungaria, deoarece aceste fabrici austriace transportă dela fabrica din Budapesta pe lângă tariful de prime unitar, iar fabricile indigene, cari au provăzut piețele ungare până acum, azi din motivul taxelor de manipulare de vamă și de transport urcate, vor pierde cu încetul întreagă piața ungară. Acest efect păgubitor s'ar putea micșora numai dacă și fabricile indigene s'ar bucura de o asemenea încurajare.

Totasemenea se pierde și piețele jugoslave, unde până acum am avut deasemenea export mare, din motivul urcării extraordinar de mare a taxelor vamale de import. Ar fi de recomandat în interesul industriei de ipsos, o intervenție pentru scăderea acestor taxe.

Lipsa de construcție de clădiri în țară, contribuie de asemenea la stagnarea, respective la situația grea a fabricilor de ipsos.

2. Industria de textile și țesătorii

Industria de textile din România pe lângă scutirea de vamă de care se bucură, totuși luptă cu dificultăți deoarece desfacerea produselor este posibilă numai cu prea mari greutatea. Prețurile fabricatelor la cari se poate ajunge sunt atât de minimale, încât acelea în multe cazuri nici nu se apropie de acelea din străinătate. Cu toate că industria textilă indigenă e încă în stadiul de dezvoltare și este avizată la încurajare totuși în comparație cu industria textilă străină nu se bucură de acele favoruri, de cari se bucură întreprinderile în străinătate.

Trebue să amintim că întreprinderile textile din : Anglia, Franța, Germania, Ungaria, Cehoslovacia, Italia, Jugoslavia etc. beneficiază de subvenții tot atunci, când plătesc cu mult mai mici dări și taxe de vamă.

Pentru motivarea acestora enumerăm următoarele :

1. Vama materiilor prime și a firelor scumpește în mare măsură pregătirea mărfurilor gata.

2. Fabricile de textile achită impozitul pe cifra de afaceri dublu, mai întâi la importul materiei prime și a doua oră la vânzarea mărfii gata.

3. Taxele de transport sunt cu mult mai mari decât în străinătate.

4. Sunt proporțional cu mult mai mari decât în întreprinderile similare străine, lefurile, salariile, taxele de acord, salariile maestrilor, lefurile funcționarilor. Contribue în mare măsură la sporirea salariilor și împrejurarea, ca — luând în considerare tinerețea industriei textile indigene — nu stau la dispoziție muncitorii specialiști. Mai departe scumpește plățile și împrejurarea, că pentru instruirea specialiștilor corespunzători, trebue să ne folosim de elemente de muncă tehnică, străini de origine și prea scumpe.

5. Intreprinderile din țară au nevoie de prea mari investițiuni, cu mult mai mari, decât întreprinderile asemănătoare din străinătate, mărfurile se dau pe termen mai lung, de 6 până la 11 luni, până când pentru procurarea materialelor brute și semifabricate se poate câștiga numai un credit de cel mult 4 luni. Necesită mari sume și din împrejurarea, că procurarea materiilor prime și a firelor necesită 4 luni și în urma acestui fapt, trebuie să se țină în magazin o cantitate de materii prime extraordinar de mare. Luând în considerare toate acestea, industria textilă indigenă necesită astfel un capital, care e cu 80% mai mare raportat cu un războiu, decât de ex. în Cehoslovacia.

6. Din cauza muncitorimei neinstruite, în lipsă de specialiști cu praxă corespunzătoare, producerea este cu cca 40% mai mică decât în întreprinderile din străinătate. Trebuie să fie cu considerare la aceea, că industria textilă din țară este încă la începutul începutului și are lipsă de 10—15 ani, până când va ajunge nivelul de producție al străinătății.

Luând în considerare toate acestea se necesită cca. 10 ani la trecerea de la sistemul de războaie simple la sistemul de războaie duble a străinătății. Nu se poate lăsa neobservat încă nici aceea că speșele la articolele produse în țară face per kg. 75—80 Lei, până când la astfel de întreprinderi din străinătate ele se urcă la 1 kg. de marfă numai 28—30 Lei. Pe întreprinderile industriale textile din țară le atinge prea aspru chiar concurența din țară.

Și nu putem trece cu vederea de a menționa în legătură cu aceasta că în anul curent a devenit insolvent, (2) două fabrici mai însemnate, cu cca. 600.000.000 Lei pasive.

Din cele de mai sus urmează, că existența și posibilitatea de dezvoltare a industriei textile din România numai în cazul acela se poate asigura dacă rămâne protecțiunea neschimbată. Însemnătate de primul ordin și interesul poporului pentru industria textilă din țară este deci, ca taxele vamale de import pentru articolele gata să nu fie micșorate. Și pentru înființarea și pe mai departe a industriei textile e de mare importanță cererea unei stări financiare care să aducă cu sine reducerea simțitoare a dobânzilor.

Mai departe e în interesul de existență a industriei textile din România să se întemeieze legi de credit, cari să reducă rizicul de creditare la minimal, respective să nu fie expusă industria românească

împrejurărilor prin cari este împiedecată încasarea creanțelor, ivite din vânzarea fabricatelor sale.

Pentru aceasta menționăm împrejurarea, că în urma legilor din prezent debitorul este în situația să eludeeze creditorul, iar creditorii stau imposibili în fața debitorilor cari nu satisfac obligațiunile lor de plată.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

3. Industria spirtului

Criza industriei de spirt durează de ani de zile, în anul 1928 a ajuns la punctul culminat. Politica guvernamentală, neglijând importanța acestei industrii și interpretând greșit efectul social, igienic, și financiar al acesteia, a creiat atari legi, dispoziții și reguli cari deși au intenționat de a avea scop social și financiar — în realitate au avut rezultat chiar contrar scopului.

Consumul legal (industrial și consumație) de spirt în România a fost până în anul 1927 anual 5—600.000 Hl. Urcarea impozitului în anul 1927 dela 25 la 105 Lei a dat naștere nenumăratelor abuzuri. La început în măsură mai redusă, mai târziu apoi în mai mare, a pornit fierberea clandestină de spirt, sustragerea impozitului, etc. Prin lărgirea controlului s'ar fi putut suprima aceste abuzuri, dacă dispozițiile greșite n'ar fi fost urmate de o lege, care sub titlul că împiedeca, falsificarea vinului, a dat o lovitură de moarte industriei de spirt. Punerea în circulație pentru consum a spirtului a admis-o numai în stare diluată, ca rachiou de 30 grade și aromatizat. Afară de aceasta, favorizează în toate privințele spirtul pregătit din vin, ceiace se evidențiază în deosebi în diferențe de impozit între aceste două feluri de spirt. Impozitul spirtului de cereale este cca 105 (și în formă de rachiou), iar impozitul de spirt din vin este 10 Lei.

Făcând abstracție dela abuzuri, cari s'au născut din restrângeri, legea a avut și o altă urmare și anume: sporirea cazanelor de fiert rachiou, care s'a dezvoltat la o industrie adevărată. Suprimarea abuzurilor este azi aproape imposibilă, ceiace este catastrofal și pentru innobilirea vinului, căci vinocultorii în loc de viță de specie cultivă viță așa numite „terrasse” de calitate inferioară.

4. Industria de bere

Situația generală economică și în consecință criza generală de numerar, a influențat consumația berei în mod simțitor. Prin faptul că berea este supusă unui impozit mult mai mare decât vinul, în multe cazuri se preferă vinul fiind mai ieftin în proporție cu berea. Marea concurență a fabricanților de bere între ei a fost cauza, că la un moment dat cârciumarii deveniseră din ce în ce mai prefințioși cerând credite de mărfuri, credite în numărar, fără să plătească dobânzi, cerând diferite obiecte pentru instalația localurilor, ghiața gratis, table de reclamă, etc., iar fabricanții rivalizând care mai de care să-și asigure o clientelă cât mai mare, făceau concesii mari. Iar cârciumarii, după războiul mondial luptând cu mari cheltuieli și impozite, pentru a putea trăi, dădeau marfa pe credit, rămânând la rândul lor datori fabricii.

Cota dobânzilor încă este destul de mare; pe când în străinătate industria își procură capitalul pentru 8—10% la noi se plătește 17% și mai mult. Din cauza lipsei de numerar debitorii nu-și pot plăti datoriile, așa fiind, fabricile trebuesc să recurgă la împrumuturi de bancă spre a-și procura capitalul rulant necesar întreprinderii.

Din cauza că vremea în prima jumătate a anului era rece — în special în lunile Mai și Iunie — consumația berei pe anul 1928 a fost redusă în mod simțitor.

Propunerile de remediere ar fi: să se micșoreze impozitul asupra berei, de observat că până azi să plătea 150 Lei impozit asupra hectolitralui de bere, iar cu începere dela 1 Ianuarie 1929 impozitul a fost majorat la 300 Lei la hectolitru; astfel că berea care este o beutură sănătoasă să nu fie supusă la impozit mai mare decât vinul, ea

conținând pe de o parte mai puțin alcool, iar pe de altă parte, conținând diferite materii nutritive cum se vede din diferitele constatări medicale.

Așa-dar, dacă berea ar putea să fie introdusă ca beutură națională s-ar putea înlătura cu ușurință beuturile spirtoase, vătămătoare sănătății.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

5. Industria de sticlărie

Industria de sticlărie în circumscripția noastră pe lângă toată depresiunea economică și financiară în anul 1928 a avut o situație mai ameliorată față de anii trecuți, realizând fără majorarea prețurilor de vânzare o desfacere mai mare decât în anul 1927 și o producție care cantitativ a întrecut pe cea a anului 1926 fără augmentarea instalațiilor de exploatare.

La cheltueli, proporțional cu mărimea și raționalizarea producției și a desfacerii se remarcă iarăși o ușoară îmbunătățire, cauzată în special de scăderea dobânzilor și reducerea tarifului de transporturi pe CFR, înțelegând aici atât transportul mărfii fabricată cât și a materiilor prime.

La realizarea acestei îmbunătățiri pe lângă elementele de mai sus și pe lângă sprijinul prețios și înțelegător acordat prin aplicarea tarifului vamal protecționist, o parte importantă o are nizuință manifestată de această industrie, în tot cursul anului, de a-și perfecționa și raționaliza atât producția cât și desfacerea, urmărind de aproape realizarea de economii pe orice cale.

Ce privește situația generală a industriei sticlăriei se poate afirma, că în cursul anului 1928 conjunctura pieții a fost destul de favorabilă, transacțiunile comerciale fiind în general destul de liniștite, fără să se fi înregistrat vre-o zguduire mai mare în mersul procesului de fabricație și desfacere.

Greutățile pe cari au avut totuși să le întâmpine întreprinderile, sunt în primul rând de ordin financiar, înțelegând aici criza generală de numerar cu toate anexele ei. Ca o consecință a acesteia s'a remarcat nesiguranța pieții, cauzată de micșorarea puterii de credit a consumătorilor,

Pentru sprijinirea industriei propunem:

- a) menținerea necondiționată a actualului tarif vamal;
- b) reducerea taxei de transport pe CFR la materii prime, care la distanțe mari și azi e de douăori valoarea materiei.
- c) reducerea prețului gazului metan pe care îl folosesc de combustibil și acordarea unui termen de plată mai convenabil a facturilor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

6. Industria de cărămizi și de țigle

Anul 1928 a fost pentru industria de cărămizi un an submediocru. În urma crizei financiare din acest an, al cărei efect a fost și abținerea publicului dela construcții de clădiri, cantitatea produsă a rămas sub nivelul producției normale. La unele întreprinderi marfa produsă și desfăcută în 1928 abia a atins 60% din capacitatea normală.

Pe lângă aceasta, ca urmare a sezonului slab de construcții, de clădiri, deci ca urmare a cererii foarte reduse, concurența între fabricile similare a fost foarte accentuată. Această concurență s-a simțit la diferitele feluri de țigle de învălit, o marfă, care suportă transportul pe CFR așa, încât toate fabricile de țiglă au adus pe piața unor orașe mai mari marfa lor, reducând prețul acestor produse în mod considerabil.

O remediare a acestei stări de lucruri va aduce numai îmbunătățirea situației economice-financiare, care va avea — probabil — consecința, construirea clădirilor de locuit de către marele public, de care se simte azi atâta nevoie, punându-i la dispoziție capitaluri efine.

La transportul pe CFR întreprinderile au întâmpinat greutăți la provederea lor cu vagoane, care se datorește lipsei mijloacelor rulante, însă în multe cazuri și neglijenței personalului de dispunere.

7. Cursuri industriale de perfecționare

Legea pentru încurajarea industriei naționale nu acordă industrișilor manuali nici un avantaj, care ar servi dezvoltarea singuraticelor ateliere, și numai cooperativelor lor, care — având în vedere neîncrederea industrișilor manuali și frica de pierderea independenței cel puțin în regiunile noastre nu a dat aproape nici un rezultat. Industriașii manuali, care formează o puternică bază pentru țară, atât numeric cât și ca cetățeni conștienți, au lipsă de o încurajare cu totul de altă natură, decât industria mare, prin urmare lor nu le corespund avantajile prevăzute de amintita lege.

Pentru industria manuală cea mai eficace încurajare este perfecționarea lor în branșă, tăria lor este în cunoștințele practice și teoretice în legătură cu ocupațiunea lor. Sub regimul vechiu statul a purtat grije de ei, dându-le ocazii pentru a se perfecționa în diferite ateliere de model și prin diferite cursuri teoretice și practice, mai mult pentru acelea industrii, cari au fost numeric mai puțin reprezentate, însă de altcum au fost importante, de ex. tăbăcăria, a avut angajat instructor ambulant, care a vizitat atelierele mai importante și a dat instrucțiuni industrișilor la fața locului sau prin corespondență.

Văzând rezultatele acestor cursuri de perfecționare și nizuința industrișilor manuali pentru a se perfecționa, Camera noastră de mai mulți ani aranjează atari cursuri din resursele sale proprii în diferite centre mai importante și am constatat, că aceste cursuri au fost frecventate și industriașii manuali din diferite bresle vin regulat cu cerere să le organizăm cursuri.

Camera noastră din mijloacele sale restrânse, nu este în situație ca să satisfacă toate cerințele, prin urmare poate organiza cursuri de perfecționare numai pentru ramurile industriale cele mai populate. Astfel în cursul anului am organizat cursuri branșei *croitoriilor pt.*

domni, la Tășnad cu 28 participanți; la Carei cu 26 participanți; la Huedin cu 18 participanți; *pentru pantofari* la Turda cu 13 participanți și la Cluj cu 22 participanți, *pentru tâmplarii tineri* la Cluj cu 14 participanți. Am sprijinit moralicește cursul particular organizat branșei croitorilor pt. dame la Cluj cu 28 participante și un curs de lingerie de industrie casnică organizat tot la Cluj în mod particular cu 9 participante.

8. Industria de construcție

Situația industriei de construcție în anul 1928 a fost extrem de critică și precară. La Cluj în tot decursul anului abia a fost ceva lucru, constructorii au fost mărginiți mai mult la reparații așa, că până către sfârșitul sezonului abia a fost zidite câteva case relativ mai însemnate. Construcția a luat un mic avânt numai la finea sezonului, când s'au edificat câteva case particulare.

Cauzele acestei stări au fost: criza economică generală, lipsa de capital și de credit de investiție ieftin, dobânzile urcate după imprumuturi și scumpetea producției din cauza urcării continue a lefurilor și prețurilor la material (aceasta din urmă derivă din monopolizarea unor fabrici de producerea articolelor de prima necesitate). Cauza cea mai importantă este totuși lipsa concursului autorităților adecă, nepunerea în aplicare în întregime a legii pentru încurajarea construcțiilor, și achitarea cu întârziere a furnizărilor efectuate către instituțiile publice. Multe pagube se fac prin munca diletanților cari fără permis industrial, deci fără să plătească contribuții către Stat, județ, comună, etc., întreprinde și execută construcții. Mai departe contribuie la scumpire și clasificarea nereușită a materialelor de zidiri, la transport pe C. F. R.

Propuneri de soluționare:

Stabilizarea leului,

lăsarea în țară a capitalului străin, care prin înființarea stabilimentelor industriale dă mai mult lucru,

scutirea sau reducerea taxelor vamale a materialelor brute pentru industria de construcție,

punerea în aplicare a legii pt. încurajarea construcțiilor proce-

dură mai simplă și mai accelerată la achitarea furniturilor către Stat și instituții publice,

împiedecarea industriei clandestine,

acordare de credite de către Creditul Industrial pt. constructori,

alcătuirea și aplicarea unei legi potrivite și corespunzătoare situației de azi pt. protejarea industriei de construcție.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

9. Industria grafică

În anul 1928 situația industriei grafice a fost tot atât de apăsătoare ca și în anii precedenți. Criza generală economică și financiară s-a resimțit asupra acestui ram de industrie într'o măsură cu mult mai mare, decât în alte industrii și în urma acestui fapt producția a stagnat, dacă nu a dat chiar înapoi. Datorită acestui fapt, un mare număr de tipografii au fost forțate a-și reduce în mod simțitor nrul lucrătorilor, iar câteva și-au suspendat cu desăvârșire lucrările, nemai găsind nici o rentabilitate în ele. S'a înregistrat în orașul Cluj și un faliment, dintre cele mai formidabile, cu pasive de mai multe milioane.

Impunerile exagerate au contribuit într'o mare măsură și ele la crearea acestei nenorocite situații, din care o eșire onorabilă nu se va putea găsi decât după o regenerare generală a vieții noastre economice.

10. Pielărie.

Atât din partea fabricilor de pielărie, cât și din partea fabricilor de ghetе, s'a ridicat în mai multe rânduri chestiunea concentrațiunei. S'au întocmit chiar planuri și s'au ținut consfătuiri în această privință, dar toate tratativele abia formează un început, peste care nu s'a trecut încă.

Piei brute. O parte a pieilor brute se procură din țară, iar alta din străinătate, și anume: piei de vițel din Italia, Franța și Germania și piei de vită mare din Africa de sud, America de sud și Germania. Deasemenea importăm din Austria piei de vită mare, dar acestea nu sunt altceva decât piei din țara noastră, reimportate, adică piei, cari provin dela animalele exportate dela noi.

Prețul pieilor brute indigene în general nu a fost supus la fluctuațiuni prea mari, el a fost putem zice — constant. În schimb însă prețul pieilor brute din străinătate a fost supus la fluctuațiuni mari, cari au variat între 1 și 60%. Motivul stabilității prețurilor indigene este, că producția indigenă de piei brute nu acopere nici odată trebuințele fabricilor de pielărie și tăbăcăriilor din țară așa că pe piața indigenă cererea a fost totdeauna mai mare decât oferta.

Chimicale. Cea mai mare parte a chimicalelor, — o parte însemnată a materiilor tanante (Argentina), și multe alte semifabricate —, a fost importată (mai ales din Germania), deoarece în țară nu se produc. Prețul acestora a avut o tendință de urcare dela 10 la 15%.

Notăm aici că cea mai importantă materie tanantă necesară la tăbăcirea pieilor pentru talpă și a pieilor unsuroase (tovaluri), adică coaja de brad și de stejar, precum și gogoșile se găsesc în cantitate corespunzătoare în țară, așa că din această materie tanantă nu s'a importat nimic. Pentru tăbăcirea pieilor tăbăcite cu chrom (zise box)

a fost importate numai sărurile de chrom, iar pentru pieile unsuroase, untura de pește. Toate acestea laolaltă însă, nu formează decât un procent neînsemnat din valoarea mărfii confecționate.

Transportul tuturor materialelor prime s-a făcut cu vaporul până la Hamburg și Galați și pe Calea Ferată, dacă ele au fost din alte țări continentale.

Puțința de a exploata întreaga capacitate a unei întreprinderi, precum și dezvoltarea nestingherită a unei industrii, în multe privințe, fără de capacitatea de absorbație a pieței, depinde și de dispozițiunile legilor și ordonanțelor de tot felul, ale guvernului.

Toate aceste lipsuri, greutăți generale, plângeri contra legilor și ordonanțelor, cari împiedică dezvoltarea industriei produse în anul 1928 și cari s-au produs înainte de anul 1929, dar cari de fapt au constituit greutăți și plângeri continuative și în acest an, nu pot fi înșirate în toată estensiunea lor într'un raport cu cadre atât de restrânse și mai ales întocmit întrun timp așa de scurt. Cu toate acestea vom încerca a face un rezumat al lor, chiar dacă aceasta ne-ar reuși numai într'o măsură mai puțin deplină.

Producția indigenă în piei brute nu acopere trebuințele nici cantitativ și nici mai ales calitativ. Cantitativ nu pentru că în tot cursul anului 1928 s-a simțit o lipsă de piei brute, calitativ încă nu pentru motivul că producția noastră de piei brute în această privință nici pe departe nu se apropie de nivelul la care ar trebui să fie și la care aceasta a ajuns în alte state, Cehoslovacia, Germania Austria și altele, la abatoarele noastre, factorii competenți nu exercită un control corespunzător în direcție ca pieile să fie jupuite bine și curat. Putem spune că $\frac{2}{3}$ din pieile brute sunt jupuite defectuoase. Ele au pe suprafața lor o mulțime de tăieturi, cari constituiesc pentru industriași pagube enorme. Materialul brut intern, deși raportat la cel al statelor apusene, este bun, din cauza jupuirii făcute în mod defectuos și manipulării greșite pierde mai mult de 25—30% din valoarea sa, ceiace luând în considerare producția anuală de piei brute a României, numai la pieile de vițel înseamnă cu o pierdere de cca 150—200 milioane pentru averea publică. Ba la pieile de vite mari pierderea este mai mare și decât această sumă. Ar fi necesar, ca prin dispozițiuni ale guvernului și a autorităților, să se exercite presiune asupra conducătorilor abatorioarelor și asupra meștrilor de pe lângă abatoare, pentru că perfecțiunea jupuirii și a ma-

nipulării pieilor brute, să fie ridicată la același nivel, la care a ajuns în țările apusene, sau cel puțin să se apropie de gradul de perfecțiune a acestor țări.

Multe pagube cauzează larvele de tăun cam înmulțite, cari gaurind pielea animalelor o depreciază. Contra larvelor se apără în Holandia și Norvegia chiar cu ajutorul autorităților și acolo au ajuns la un rezultat, care se poate dovedi și cu statistică. Ar fi foarte îmbucurător și de recomandat să imităm pilda.

Deasemenea amintim aici, *prețul sării* necesare pentru conservarea *pieilor brute*, care preț la noi este prea urcat. Această stare o simte foarte mult industria noastră de pielărie în lupta de concurență cu industriile străine, deoarece ea contribuie la micșorarea puterii sale de concurență. Până la 13 Iulie 1926 costul sării era de 75 bani pro kg., adică Lei 8.400, pro vagon (împreună cu taxele de denaturare). La 13 Iulie 1926 prin ord. 49399 costul sării s'a ridicat la lei 2 pro kg., adică un vagon de sare deatunci costă Lei 20.600, deci o urcare de Lei 12.200 la vagon. Iată deci o sumă enormă, pe care o întreprindere, care întrebuințează zeci de vagoane de sare industrială trebuie să o plătească exagerat de scump atunci, când industriile de pielărie din străinătate nu plătesc aproape nimic pentru sare.

Aprovizionarea cu sarea necesară conservării pieilor brute încă este greoaie. Adeseori se întâmplă, ca salinele să livreze cantitatea de sare aprobată de Direcțiunea Generală R. M. S. și cerută în regulă, numai după săptămâni de zile. Prin aceasta se cauzează industriei de pielărie și comerțului de piei brute pagube enorme, deoarece neavând sare destulă, pieile, mai ales vara, se strică foarte curând. Propunem, să fie date instrucțiuni stricte tuturor salinelor, ca sarea cerută pentru conservarea pieilor brute, să fie livrată imediat la cererea industrișilor.

Deasemenea amintim și împrejurarea, că unele *consilii orășenești* se abțin cu totul de a satisface cererile fabricelor de pielărie, ca anume să le pună la dispoziție, la abatoare, depozite potrivite pentru adunarea pieilor brute. Cerem Ministerului de interne, respectiv Ministerului de Agricultură să dea instrucțiuni consiliilor orășenești ca cererile de acest fel ale industriașilor de pielărie, să fie îndeplinite totdeauna.

Mai amintim, că în Bucovina încă și acum se percep taxele zootehnice, care scumpesc simțitor pieile brute. Deasemenea sunt prea

mari taxele de pavaj și taxele de târguri, care se percep pretutindeni în țară și care scumpesc cu câte cca 1—2000 lei vagonul de piei brute.

Prefurile în anul 1928, în general putem spune, că nu au fost supuse la fluctuațiuni.

Salariile funcționarilor și ale meștrilor în anul 1928, în medie, s'au ridicat cu 11%. Salariile lucrătorilor cu ora sau acord, au fost supuse odată la lună unei revizuirii și în raport cu schimbarea prețurilor articolelor de prima necesitate de pe piață, au fost schimbate și ele.

O lovitură grea s'a dat prin *urcarea* ultimă făcută în anul 1928 a *taxelor tarifului de transport*. Cu această ocazie s'au majorat taxele până la Cluj precum urmează:

La un vagon cărbuni de Petroșani à 10.000 kg.: taxa a fost urcată cu Lei 320.

La un vagon de cărbuni din Aghireș cu Lei 320.

La un vagon de păcură din Ploești cu Lei 320.

În industria pielăriei și a încălțămintelor, se găsește de fapt un număr corespunzător de muncitori specialiști, cari calitativ prestează o muncă absolut egală cu cea a muncitorilor din statele apusene, dar cari cantitativ, exprimând munca prestată de către ei în ore, produc mai puțin decât muncitorii apuseni. Aceasta este și natural, deoarece muncitorimea noastră de azi, este prima noastră generație de muncitori, pe când cea a statelor apusene este de mai multe generații.

Învățământul tehnic mediu. La noi învățământul tehnic mediu al branșei pielăriei și încălțămintelor putem spune, că nu există. În țară numai prin ucenicie își poate câștiga cineva praxa și cunoștințele necesare pentru a deveni un specialist al acestei branșe. Aceasta însă nu este de ajuns pentru a se putea ține pas cu dezvoltarea rapidă și modernă a industriilor străine și în special cu aplicarea științelor la această industrie.

În străinătate, ca de ex. în Freiberg, Pardubitz și Waalwijk există școli speciale pentru aceasta, cercetate de tineri adunați acolo din toate părțile lumii.

Dacă la noi nu s'ar putea înființa o astfel de școală, propunem, ca statul să trimită la școlile de mai sus în fiecare an, și ca bursieri ai statului, un anumit număr de tineri propuși din partea întreprinderilor diferite, ca ei să-și însușească acolo toate cunoștințele practice și teoretice, la cari au ajuns industriile de pielărie și încălțămintă a statelor apusene.

Altfel întreprinderile sunt silite a aduce, la anumite intervale, specialiști și maestri străini.

Azi în România situația este că cele mai multe articole de pielărie (diferitele feluri de talpă, toval, piei tăbăcite cu chrom, ca Boxcalf, Rindsbox), cari formează așa zicând coloană vertebrală a industriei noastre de pielărie și a căror materii brute și materii tanante principale se găsesc în țară, se produc în cantități mai mari decât sunt trebuințele interne.

Producția. Produsul gata întrece necesitatea, ceiace derivă din faptul, că se importează din străinătate cantități mai importante numai din acele soiuri de pielării, cari la noi încă nu se produc. În producția indigenă este un fenomen care daunează fabricile noastre și anume, că materia brută necesară pentru fabricile de pielării, mai ales piei brute se cumpără de către fabrici cu bani gata, iar produsele le vind pe credit pe timp mai îndelungat, care apoi cauzează fabricilor mai mici, mai sărace în capital, luptă grea cu dobânzile urcate după împrumuturi, dar aceasta stare o simt și fabricile mai mari și în urma acestei situații se invocă dese reduceri în stabiliment, sistări de activitate și chiar și falimente. Pe lângă taxele vamale de încurajare până acum puțină marfă s'a putut importa și piei brute exporta, ce va fi însă, dacă taxele vamale vor pierde caracterul de protecțiune? Aceasta va însemna falimentul industriei indigene de piele. Tăbăcăria mică a ajuns la marginea ruinării, făcându-i pagube enorme portul opincilor de cauciuc uzat, care este și vătămător sănătății omenești.

Este o greșală fundamentală, că produsul străin este considerat mai superior, decât cel indigen. De fapt sunt produse foarte bune și indigene și străine, însă din străinătate se importă multe mărfuri slabe, defectuoase, având industria străină o anumită neîncredere față de situația și ținuta comercianților noștri, unde întâmpină de multeori greutăți cu încasarea, deoarece concordatele forțate și falimentele sunt destul de dese atât în comerț, cât și în industrie. Ce este marfă bună, trebuie plătită, să fie ea indigenă ori străină.

11. Industria de carne

Pentru industria de carne anul 1928 a fost mai greu, chiar decât cel precedent și cauza este în primul rând lipsa de numerar, care a distrus circulația. În urma lipsei generale de bani, industriașii de carne au acordat mai multe credite, decât în anii precedenți, în schimb împrumut s'a putut procura numai pe lângă mari dobânzi. Această branșă nu se poate folosi de atari împrumuturi, deoarece în urma maximalizării nu se poate realiza aproape nici un beneficiu, fiindcă la stabilirea prețurilor maxime nu se iau în considerare nici motive bazate și nici opinii date de experți.

Pe de o parte se poate observa scăderea consumului de carne fapt care reduce simțitor clientela. Iar de altă parte, sporește numărul industriașilor, așa că este concurență aprigă între ei.

Procedul de maximalizare a fost dela început greșit. Prețurile de maximalizare au fost stabilite totdeauna numai pentru cărnuri din prăvălie și nici odată nu la animalele vii sau la abator la engrosiști, cari dictau prețurile.

Ca dorință specială a industriașilor de carne propunem desființarea regimului de maximalizare, care a încâtușat numai comerțul fără ca să fi adus vreun rezultat real, deoarece prețurile le dictează legea cererii și a ofertei și nu un mijloc artificial, cum este legea speculei.

12. Industria de încălțăminte

I. Pantofărie. Criza generală, sărăcirea din zi în zi, restrângerea pretențiilor, se resimte mult în industria manuală de pantofărie. Partea mare a publicului, care până acum a purtat ghete confecționate în atelierele pantofarilor, în lipsa de bani, de câștig, nu poate cumpăra ghete pregătite cu mâna din materii bune și pe lângă salarii mari plătite muncitorilor. Este nevoit publicul sărăcit a-și reduce pretențiile și în loc de comandă cumpără marfă gata din magazine, cu toate că este mare deosebire între una și alta.

Produsul pantofarilor manuali este scump față de cel cumpărat din magazine, fiindcă pantofarul întrebuițează materialul cel mai bun. Cumpără materialul cu bani gata, iar publicul face comandă în prea multe cazuri pe credit.

Patronii neavând comenzi suficiente sunt siliți a concedia mulți dintre lucrători, cari apoi neputându-se plasa la alt patron sunt siliți a lucra în mod clandestin prin ceiace mereu se agravează situația pantofarilor cu brevet industrial, cari au atelier și plătesc impozite considerabile.

Astăzi nu mai este sezon de lucru, ci industriașul se susține mai cu seamă din reparațiuni.

Față de situația aceasta, magazinele cu încălțăminte gata se înmulțesc din zi în zi, umplând piața cu mărfuri eftine și proaste. Afară de aceasta magazinele de încălțăminte întrebuițează reclamă neloială, fac desfaceri totale continuând însă comerțul și pe mai departe, păgubind nu numai pe pantofari ci și pe consumatori.

O noutate este, că magazinele de pielării primesc și comenzi de ghete, lucrarea apoi o execută prin pantofari lipsiți de lucru și nevoiți a se angaja pentru orice preț.

Sarcinile de impozit sunt urcate. O reducere este motivată.

Propuneri pentru ameliorarea situației :

1. Impărțirea industrișilor pantofari în furnizările către Stat, comună sau alte instituțiuni cu caracter public.
2. Să se interzică magazinelor de pielării întreprinderea de lucrări aparținătoare pantofarilor.
3. Urcarea taxelor vamale de import la încălțămintele gata.
4. Acordarea de credit efîn din partea creditului industrial și pentru pantofari.
5. Perfecționarea industriei prin organizare sistematică de cursuri și trimiterea în străinătate a pantofarilor distinși. Aceasta ar fi în atribuția statului.
6. Organizarea unui atelier de model de către Stat pentru maestri, calfe și instructorii din școalele de ucenici industriali.
7. Impunerea progresivă, și în comisiile de impunere să fie reprezentați și pantofarii.

II. Confecționarea de bocanci. Atelierele pentru pregătirea bocancilor se plâng, că dela Stat nu primesc comenzi decât în măsură foarte mică față de capacitatea de producție. Toate chestiunile de furnituri, ca recepție etc. sunt centralizate la București, prin urmare industriașii au multe spese cu deplasările, iar încassarea se poate face cu întârziere de mai multe luni după predare, prin urmare se ivesc și dobânzi la întreprinderile și de altcum lipsite de capital mare.

Soluționarea ar fi, ca atelierele de bocanci să primească comenzi în raport cu capacitatea, recepționarea să se facă pe regiuni, pentru furnizările către armată la Corpul de Armată cel mai apropiat, pentru alte instituțiuni tot la instituțiile din provincie; plata bocancilor să se facă imediat după recepție la Administrațiile competente pentru furnizori. În comisiunea de repartizare a furnitorilor să aibă loc și delegatul Ministerului Industriei și Comerțului.

13. Industria de tricotaje

Anul trecut n'a fost favorabil pentru industria de tricotaje și astfel e împiedecată deocamdată în dezvoltare. Criza economică a avut influență mare asupra traficului și capacitatea de consum a piețelor interne s-a micșorat mult și prin aceasta a obvenit o supraproducție care bineînțeles a provocat concurență mare și neîntinse.

S'ar fi putut înlătura aceasta prin scăderea prețurilor dar scăderea a fost imposibilă deoarece lipsesc cu desăvârșire creditele estine și pe termen lung, ceea ce în parte a fost și cauza crizei.

Situația aceasta s'ar putea îmbunătăți numai prin stabilizarea urgentă a valului și prin introducerea capitalului extern. Dacă lucrurile publice și construcțiile de clădiri s'ar începe în țară și dacă paralel ar urma și o reducere a dobânzilor, nu numai existența industriei ci și dezvoltarea ei ar fi asigurată.

14. Tinichigerie

Făcând abstracție dela nevoile economice cunoscute ca generale, industriile de construcție, cum este și tinichigeria, se luptă și cu alte greutăți. Dintre acestea este în primul rând faptul că licitațiile pentru orice livrare publică mai însemnată se țin în București, ceea ce este costisitor pentru industriași din cauza călătoriilor. Protecția cooperativelor industriale față de oricare alt concurent contribuie apoi la reducerea câștigului, deoarece ele au favorul de 5% față de concurenții particulari. De ex. la o lucrare de 1 milion, câștigul nu se poate socoti mai mare de 10% din care apoi abia mai rămâne ceva din cauza călătoriilor dese la diferite licitații, diferite taxe și impozite și dobândă până la achitarea creanțelor de către Stat. Propunerile de ameliorare sunt identice cu cele expuse la industria de construcție.

15. Croitoria

Situația industriei de croitorie în anul în curs o caracterizează stagnarea. Criza generală, această branșă a simțit-o înmulțit. Este una dintre acelea, din industria manuală, care a suferit cel mai mult.

Industria clandestină, adevărat numărul industriașilor croitori fără brevet industrial a sporit mult, și nici autorităților chemate nu le este posibil a învinge această stare, deoarece se datorește în parte învechirii legii industriale încă în vigoare la noi, de alta parte autoritățile n-au mijloace a executa în mod strict această lege învechită.

O concurență nouă din partea postăvărilor mari se prezintă sub forma că primesc comenzi și le execută în mare parte prin industria clandestină.

16. Industria de hârtie

Desvoltarea industriei de hârtie indigenă este favorizată prin taxe vamale și protecțiuni industriale, însă dobânzile urcate după împrumut, riscul de credit acordat comercianților, amânarea termenelor de plată din partea debitorilor, influențează în mod defavorabil, o stare de conjunctură de altcum prielnică.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

17. Industria de perii

Situația industriei de perii în cursul anului s'a agravat în tot cuprinsul Ardealului. Cauzele acestea sunt: reducerea capacității de cumpărare și sporirea debitorilor de rea credință pe piața indigenă a materiilor prime. Dispunem de un stoc mare de materii prime însă valorivarea nu este organizată în lipsă de cunoștințe speciale. În ce privește salariile muncitorilor, la Cluj sunt cele mai urcate în tot Ardealul.

Multe greutăți provin din lipsa de protecțiune vamală suficientă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

III. Finanțe și credit.

Din punctul de vedere financiar, anul 1928 se caracterizează printr'o serie întreagă de măsuri preparative în vederea unui viitor mai bun a finanțelor noastre. Reducerea sistematică a dobânzilor cari totuși nu au putut ține pas cu ritmul progresiunii crizei economice generale a dus la criză de plasamente, căci trebuie să recunoaștem că numărul întreprinderilor productive, cari suportă un împrumut mai însemnat pe lângă dobânzile curente, este foarte restrâns. Majoritatea întreprinderilor lunecate pe panta împrumuturilor bancare a fost și este după situația de azi, designată pieririi.

Cauza principală a crizei de credite comerciale și industriale effine, este sistemul aproape tradițional în regiunea noastră de imobilizare a capitalurilor în credite ipotecare de durată lungă, cari însă nu se pot baza decât pe un stoc mare de depuneri și o politică pendentă de împrumut, ele fiind inaccesibile sistemului de acoperire prin reescont la Banca Națională.

Din aceasta cauză se dă o grea luptă de către Banca Națională, care tinde la o și mai mare mobilizare a capitalurilor, conducându-se în politica sa de reescont de principiul acordării de credite comerciale asupra polițelor de portofoliu cu durată de cel mult trei luni. Dacă va izbuti să reducă reescontul, a cărui cotă pentru Ardeal s'a sporit în anul 1928 în mod îmbucurător, la credite de natura celor de mai sus, credem că suma reescontului actual va fi suficientă chiar pentru o vicață economică mai intensă.

În această perioadă economică cade unul din cele mai importante evenimente ale vieții noastre economice de după războiu. Este încheierea împrumutului extern de refacere și consolidare economică, care s'a încheiat definitiv pe la finea anului economic 1928. Efectele

salutare cari am putea să le numim chiar și salvatoare, încă nu s'au putut resimți în țară, totuși ne exprimăm convingerea că prin singurul fapt al achitării creditorilor, și furnizorilor Statului în interior, viața economică va primi un nou impuls și va fi readusă la activitatea ei adevărată și atât de necesară țării.

Dacă noi nu așteptăm deci dela acest împrumut mare în mod ne mijlocit decât îmbunătățiri parțiale, ne exprimăm convingerea că însăși faptul tratării acestui împrumut a fost suficient să atragă atenția deținătorilor de capitaluri din străinătate, asupra debușeului excepțional de favorabil care este România.

Rămâne numai ca Statul să mai înlesnească circulația de capitaluri din străinătate, și economia noastră națională cu ușurință va intra din nou în fluxul mării comunități economice europene și mondiale, fără de care nici nu se poate concepe o dezvoltare reală. Totuși credem de necesar de a menționa necesitatea reglementării atente a felului de colaborare a capitalului străin cu capitalul național.

După acest mare eveniment economic, atenția noastră se dirijează în spre acele întreprinderi, cari sunt rezultate dintr'o conjunctură nesănătoasă, rod al inflației și cari curând vor trebui să dispară tot atât de repede, cum s'au ivit. În interesul bunului mers și a dezvoltării sănătoase a vieții noastre economice, credem de necesară limitarea în jos, adică la un minim serios de capital a întreprinderilor mai riscante, cum sunt întreprinderile de asigurare de orice fel, de transporturi, vămuire etc. — pentru ca marele public să poată avea încrederea reală în aceste întreprinderi, fără de care ele nu pot exista. Deasemenea va trebui, ca și până la unificarea legislativă a codului de comerț, să se reglementeze printr'un jurnal al Consiliului de Miniștri, chestiunea capitalului minim al societăților pe acțiuni, toate acestea fiind tot atâtea condiții a stabilității economice și a garanției necesare pentru a preveni frustarea publicului încrezător.

Tabloul

autorizațiilor de funcționare și de sporiri de capitaluri acordate de Ministerul Industriei și Comerțului în urma avizului Comisiunii speciale Economice pe anul 1928.

No. curent	Firma	Sediul	Autorizație de funcționare	Capitalul dela ce sumă anume la ce sumă s'a sporit	Sporul de capitaluri în 1928	Numărul deciziei Ministeriale
Bănci, Institute de Credit și Societăți de asigurare						
1	Banca Moșilor soc. an.	Huedin	da		1500000	133934—928
2	Banca Cercuală	Lechința		500000	5000000	128632—928
3	„Intrepr. Ganz“ soc. an. Rom. sucurs.	Cluj	da			128633—928
4	Industria de lut și de piatră	„		2000000	4000000	100044—928
5	„Industria de lut și de piatră“ soc. pe acții	„		2000000	6000000	1103 din 2 oct. 928
6	„Transilvania“ fabr. de filme soc. an.	„		150000	2000000	116890—928
7	„Banca rom. Clujană“ soc. an.	„	da		5000000	101836—928
8	Turnătoră de fier și fabr. de mașini, soc. an.	„		4000000	8000000	116555—928
9	„Frații Renner“ și comp. fabr. de pielărie soc. an.	„		40000000	80000000	116555—928

No. curenti	F i r m a	Sediul	Autorizație de funcționare	Capitalul dela ce sumă anume la ce sumă s'a sporit	Sporul de capitaluri în 1928	Numărul deciziei Ministeriale
10	"Cassa de Păstrare Ardeleană" soc. anon.	Cluj	da		5000000	108572—928
11	"Vatra" Inst. de credit și eco- nomii soc. pe acțiuni	"		1000000	2000000	1091956—928
12	"Banca Populară" soc. pe acții	Zagra		25000	175000	100043—928
13	"Aurora" s. p. a. bancă	Năsăud		5000000	5000000	67666—928
14	"Ardealul" s. a. bancă și soc. de asig.	Turda	da			1664—928
15	Banca Economică s. a.	Valea Lungă		200000	800000	11902—928
16	Blaga Emil s. a. pt. comerț de aut.	Cluj	da		3000000	18598—928
17	Banca Arieșeană inst. de cred. și econ. s. a.	Turda		1000000	9000000	33665—928
18	Banca Transilvania s. a.	Cluj	da	15000000	15000000	33665—928
19	Banca A. Garabet s. a.	Bistrița		1000000	2000000	26383—928
20	Banca Industr. și Com. s. a.	Cluj		1000000	4000000	26383—928
21	Banca fuzionată pt. ajutoare și păstrare s. p. a.	Turda		5000000	5000000	26385—928
22	Banca Grănicerilor Năsăudeni s. a.	Bistrița	da		25000000	53686—928

No. curent	F i r m a	Sediul	Autorizație de funcționare	Capitalul dela ce sumă anume la ce sumă s'a sporit	Sporul de capitaluri în 1928	Numărul deciziei Ministeriale
23	Banca Poporală s. a. Dej	Dej		4000000	6000000	53686—928
24	Banca Românească s. a.	Turda	da		5000000	69885—928
25	Banca de credit mărunț	Reghin	"		500000	69885—928
26	Banca de scont și schimb din Ardeal	Cluj		10000000	20000000	71895—928
27	Casa de păstrare s. a.	Ceșul Silv.		300000	2000000	67666—928
28	Casa de păstrare din Gherla- Cheuchis	Gherla		1000000	5000000	69885—928
29	Casa Gen. de Economii din	Sibiu		100.000.000	150.000.000	69886—928
30	"Familia" fabr. de pâine fost Lazar Grün s. a.	Cluj		2500000	5000000	71896—928
31	"Fagus" s. p. a.	Dej	da		600000	67668—928
32	Moara Dejană cu aburi s. a.	"		1750000	10000000	18992—928
33	Banca Populară și Cassa de imprumut pe amanet	Cluj	da		1000000	71896—928
34	Moara sistematică	Câmpia Turzii	"		1000000	136360—928
35	"Progresul Agricol" s. a.	Turda	da		100000	69888—928
36	Standard s. a. pt. asig.	Cluj	"			1440—928
37	"Sedan" S. A.	"	"		10000000	4289—928

No. curent	F i r m a	Sediul	Autorizație de funcționare	Capitalul dela ce sumă anume la ce sumă s'a sporit	Sporul de capitaluri in 1928	Numărul deciziei Ministeriale
38	"Țăranul" s. a. inst. de credit și econ.	Gherla		500000	1500000	34008—928
39	Uniunea curelarilor din	Bistrița	da		2780000	71896—928
40	Viața s. a. pentru edit. și pu- blicitate	Cluj	"		10000000	34007—928
41	"Vlădeasa" Inst. de cred. și econ. s. p. a.	Huedin		6000000	4000000	50522—928
42	"Victoria Națională" s. a. de asig.	Cluj		1,000,000	4000000	47027—928
43	"Ellenzék" S. A.	Cluj	da			4283—928

IV. Asigurări.

Dacă până acum ne-am mărginit la toate celelalte ramuri de activitate comercială de a face propuneri parțiale de ameliorare a situației grele în care se zbate comerțul nostru, la asigurări trebuie să persistăm în luarea de măsuri radicale, căci numai în felul acesta putem spera ca asigurările să ajungă la nivelul unor afaceri solide, ca factori vrednici de încredere ai vieții noastre economice. Cu măsuri sporadice și intervențiuni la singuratece întreprinderi, cari din actele lor contrare legii au alarmat întreaga opinie publică în contra lor, nu se mai poate sana situația acestor întreprinderi comerciale. Nu represiunea fraudelor, ci singur prevențiunea generală poate re-
aduce la normal asigurările.

Precum am relatat în darea noastră de seamă, pe anul precedent numărul întreprinderilor de asigurare nesperioase s'a sporit în regiunea Camerei noastre în mod îngrijorător. Pânăcând întreprinderile mai vechi și pe baze solide numai cu greu se pot adapta nouilor împrejurări financiare și de credit, ele fiind grevate cu un aparat administrativ costisitor, cu garanții și fonduri de rezervă imobilizate și în sfârșit cu angajamente de reasigurare solide, însă costisitoare, față de cari șansele de venit și stabilitatea venitelor este insuficientă: întreprinderile noi de ocazie sunt create absolut pentru nevoile momentului și scontând criza și nestabilitatea economică actuală, ele sunt întocmite pentru a realiza beneficii mari pentru moment, dispărând în momentul când terenul ar deveni neprielnic și lăsând în urma lor doar pleiada asiguraților decepționați și frustrați de micile lor rezerve de capitaluri.

Situația precară a asigurărilor este în deobște cunoscută, ea formând în aproape întreg decursul anului 1928 obiectul unor vii atacuri și polemici în presă și ne vom mărgini deci, de a face pro-

puneri concrete pentru salvarea acestei ramuri de activitate economică. Pentruca să se poată realiza purificarea atât de necesară, nu numai în interesul asiguratorilor cinstiți, al prestigiului comerțului în general, ci și al marelui public, care după o desorientare completă asupra ramurilor de asigurări serioase, încep după experiențe triste de a-și pierde încrederea abținându-se dela orice fel de asigurări, trebuie să se facă de urgență o revizuire minuțioasă a felului de activitate a tuturor întreprinderilor de asigurare din țară, suprimându-se toate acele întreprinderi, cari s'au făcut vinovate de vre-o contravenție la dispozițiile legilor în vigoare în ceea ce privește compunerea lor, garanțiile legale atât pentru stat cât și pentru asigurați, felul afacerilor, cari în bună parte sunt contrare bunelor moravuri și chiar a ordinii publice, luându-se măsuri severe de control permanent asupra acelor cari n'ar putea face față obligamentelor legale, căci numai astfel se va putea restabili ordinea și legalitatea în asigurări.

Fondurile investite și capitalurile pe cari le administrează întreprinderile de asigurare sunt mult prea importante pentru ca statul să se poată desinteresa de aceste întreprinderi, lăsând doar în sarcina justiției reprimarea ilegalităților comise. Suntem siguri că și după suprimarea unei procentualități mari din actualele întreprinderi de asigurare, acelea cari vor continua de a funcționa pe baza legală vor putea face față fără dificultăți nevoilor de asigurare ale vieții noastre economice.

Credem de prisos de a mai insista asupra singuraticelor ramuri de asigurare ele înfățișându-se toate, în lumina tristă a crizei economice care în speță este însoțită de o serie de acte de decadentă morală, exteriorizate printr'o cotă neobicinuit de mare de daune dubioase mai ales în ramura de incendiu, prin false indicațiuni în ofertele de asigurare și rapoartele de daună etc. Pe de altă parte criza de numerar se manifestă cu toate consecințele ei prin descreșterea stocului de afaceri pe de o parte și neincasabilitatea ratelor de prime pe de altă parte. Ca o consecință firească a acestei depresiuni economice și a nestabilității generale, trebuie să relevăm cota neobișnuit de mare a stornurilor, care pe lângă sporirea disproporțională a regiei administrative, atrage după sine o serie de dificultăți pe cari le întâmpină întreprinderile noastre de asigurare, la reasiguratorii lor din streinătate și cari condiționează o clasificare inferioară și din acest punct de vedere a afacerilor de asigurare din România.

V. Minieritul.

Starea minieritului în circumscripția noastră în anul 1928 a fost tot așa de percară, ca și în anul precedent. Situația acesta este cu atât mai mult tristă, cu cât populația de pe munte aproape în întregime trăiește după minierit și exploatarea pădurilor. Guvernele de până acum nu au dat atenția cuvenită minieritului, ci cu anumite dispozițiuni, au slăbit aceasta ramură de producție. În fiecare raport anual le-am înșirat picioarele puse în calea de dezvoltare a minieritului. Le-am arătat și consecințele acestei politici, dar situația nu s'a îndreptat.

În celea următoare vom enumera din nou cauzele slăbirii minieritului nostru, sperând că plângerile noastre vor fi auzite de către cei competenți.

Produsele miniere din circumscripția noastră nu pot fi prelucrate în lipsă de instalații pentru prelucrarea lor. Deci ele trebuie să fie exportate în străinătate. Taxele de transport însă sunt așa de urcate, încât aceste produse miniere de mică valoare nu le pot suporta aceste taxe mari. Guvernul în decursul anului le-a micșorat în unele raporturi taxele de transporturi, ba chiar taxele de transporturi pentru mărfurile destinate exportului au fost fixate în mod special, însă aceste reduceri și refacții acordate nu-și au dat roadele dorite, Produsele noastre miniere nici după aceste reduceri n'au putut concură pe piața mondială cu celelalte produse miniere din alte state, deoarece guvernele străine în toată privința au acordat înlezni cu mult mai mari protejând minieritul lor.

A doua cauză a slăbirii minieritului nostru este lipsa de numerar. Exploatarea miniereurilor este foarte costisitoare și capitalul investit numai după mai mulți ani poate produce ceva folos. Ori capitaluri infigene pentru astfel de investiții, nu ne s-au la dispoziție. Numai capitalul străin este în stare

de a aştepta ani de zile, ca să aducă folos din investiţii imense. Capitalul străin însă este cu deservăşire exclus din ţara noastră, mai ales din exploatarea minelor. Din aceasta cauză nici speranţă n-avem ca minieritul nostru cândva să-şi ia avântul necesar.

În general atragem atenţia Guvernului, că deslegarea problemei minieritului este ardentă şi nu poate lăsa în starea de astăzi aşa de precară, deoarece prin încurajarea lui vom putea valorifica miniereurile şi astafel mări exportul nostru, asigurând munca şi hrana populaţiei de pe munte, care nu are decât acest mijloc de trai.

Minele de fier.

În circumscripţia Camerei noastre avem o mulţime de mine de fier, şi mangan, cari înaintea războiului au funcţionat normal. Produsele lor au fost prelucrate de către topitoarele Statului, şi particularilor, afară de aceasta au dat muncă miilor de muncitori, cari ca consumatori prin puterea lor de consumaţie, au contribuit cu mult la dezvoltarea industriei şi comerţului.

În anul 1928, n'a funcţionat nici una dintre ele. Starea lor se poate constata din raportul dlui Zarándi K. Leopold proprietar de mine de fier, pe care îl dăm în următoarele în întregime:

„Cu referire la adresa Dv. No. 3002/1928, am onoare a vă comunica, că şi cu aceasta ocazie numai raportul meu din anul trecut (1927) îl pot repeta, conform căruia şi în anul trecut numai lucrări de scormonire am executat în mina noastră de fier şi mangan, situată în hotarul comunei Boereşti (Cioara de sus) judeţul Turda. Lucrări de exploatare n'am putut executa, deoarece în apropiere nu se află topitorie de fier. La topitoriile de fier din Hunedoara şi Reşiţa nu putem transporta minereurile noastre, deoarece minereurile noastre de fier şi de mangan, cu un conţinut proporţional puţin de metale, nu pot suporta spesele de transport.

Ca să poată renta minereurile de fier, cari survin de pe malul Arieşului ar fi necesar să se înfiinţeze ori în Tur-

da, ori în alt loc pe de alungul Arieşului o topitorie de fier a statului, cu atât mai mult, cu cât în aceasta regiune şi însăş statul este interesat la mai multe mine. Căci particularii între împrejurările grele de azi, nu dispun de cele necesare la înfiinţarea unei atari topitorii. Prin înfiinţarea unei topitorii s'ar putea pune în funcţiune toate stabilimentele unde se găseşte metal de fier, din aceasta regiune, dela cari şi fiscul ar putea realiza un venit însemnat, iar populaţia săracă de munte, ar ajunge la un izvor însemnat de câştig."

Mult nu putem să adaogăm nici noi la acest raport. fiindcă şi celelalte mine de fier, din cauza susamintită nu pot lucra. Cerem Guvernului ca să binevoiască a lua în considerare cele de mai sus şi a dispune instalarea în regiunea Turzii a unei topitorii de fier.

Minieritul de pirită. •

Exploatarea miniereurilor de pirită a fost cândva foarte înfloritoare, astăzi însă se află într'o stare îngrijorătoare, aşa încât dacă Statul nu va veni în ajutorul exploatareilor vor sista orice activitate. Datele precise asupra cantităţii miniereurilor de pirită exploatate în decursul anului 1928, nu le avem. Minele de pirită din Rodna-Veche ale Statului la recercarea noastră au răspuns, că numai cu aprobarea Direcţiunii Generale din Minister, pot să ne pună la dispoziţie datele cerute. Cea mai mare mină de pirită din România „Pirit“ S. A. pt. exploatare-piritului Cluj a binevoit a ne arăta situaţia minieritului. Aceste date în adevăr sunt îngrijorătoare. Din raportul acesta se poate constata, că în decursul anului 1928, ea în total a exploat numai 5000 de tone de pirită. Societatea aceasta are cinci mine de pirită şi numai una lucrează, celelalte sunt sistate din cauza relei situaţii. Cu toate acestea în anul 1926 în aceasta singură mină au fost produse până acuma 21.028 tone de pirită, în 1927, 9577 tone, iar în 1928 numai 3000 de tone, va să zică exploatarea piritei numai într'o mină a scăzut în decurs de doi ani la a şaptea parte. Dacă facem o comparaţie cu capacitatea celor cinci mine de pirită ale societăţii, ale căror can-

titate se urcă anual la 60.000 tone, cu exploatarea din 1928, vom vedea că societatea n'a putut exploata decât 5% din capacitatea ei.

Această stare de lucruri este cu atât mai îngrijorătoare, cu cât suntem expuși ca și societatea aceasta puternică să sisteze definitiv exploatarea neputând suporta deficitele la infinit. Cauzele scăderii minieritului de pirite le-am arătat în rapoartele anuale precedente din care cauză, cu aceasta ocazie vom reveni în câteva cuvinte. Aceste sunt următoarele: Din cauza monopolizării explozibilelor, prețul lor este prea urcat, impozitele speciale și cele generale sunt tot așa de mari. Dar cauza care o împiedecă exploatarea sunt taxele de transporturi pe C. F. R. prea urcate Direcțiunea C. F. R. nu-și dă seamă că minereurile de pirită au o valoare proporțională foarte mică, deci nu pot suporta decât o taxă de transport foarte moderată; cu atât mai mult, cu cât pirită streină cu care pirită românească trebuie să concureze pe piața mondială, este cu mult mai mult încurajată din partea statelor respective, decât la noi. Ca fapt putem să înregistrăm, că pirită românească, un mai contează ca un concurent pe piața mondială.

Pietre de granit.

În circumscripția noastră avem o singură mină de granit, Mina de Granit din Poieni S. A., care arată în raportul ei situația exploatării după cum urmează:

„În situația proastă a industriei carierei, nici anul trecut nu a adus ameliorarea de mult așteptată, ba am fost siliți a sista exploatarea carierei din Poieni aproape complet, pe când în cea din Racoșul de jos o continuăm cu 300—350 lucrători.

Produsele noastre servesc pentru pavarea străzilor din orașe, pentru construirea șoselelor și pentru balastarea căilor ferate. Or din lipsa de fonduri, posibilitățile de desfacere au fost minimale, cu toate că, drumurile sunt în stare deplorabilă. De aceea nici până azi, după 10 ani dela încetarea războiului n'am putut intra în normal și lucrăm cu o treime a

capacității. Cauzele principale ale acestei stagnări, după părerea noastră, sunt următoarele:

1. Lipsa veniturilor directe pentru construirea și întreținerea drumurilor. Se impune o lege nouă a drumurilor, care să prevadă venituri suficiente atât pentru stat, cât și pentru județ și comună.

2. Nepăsarea autorităților noastre edilitare cari de exemplu pe motivul mijloacelor restrânse de cari dispun, pentru întreținerea șoselelor, în loc de piatră calitate tare, se folosesc de pietrișuri cari în loc de a duce vre'o îmbunătățire, măresc numai noroiul și praful. Orașele deasemenea primesc în condițiuni egale orice material, indiferent dacă ține 5 sau 30 de ani.

Să se întrebuințeze pe cât se poate numai piatră de prima calitate.

3. O mare pacoste înseamnă că, dispozițiunile legii contabilității referitoare la licitații sunt învechite și imperfecte. Astfel se permite ca depunând garanția prescrisă oricine, fără nici un fel de stabiliment, fără nici o greutate materială și morală, să liciteze. Autorităților edilitare nu le este permis să aprecieze seriozitatea și încrederea ofertantului, sau diferența la calitate a materialului; singurul criteriu fiind prețul ofertei.

4. Lucrările publice se ivesc accidental după placul șefului departamentului respectiv. Să se facă un program de lucrări bine chibzuit pe 10—20 ani, să înceteze sistemul de cârpeală, ca industria de carieră să aibă o bază de producție rațională.

5. C. F. R. nu țin seamă de importanța drumurilor și în loc de a încuraja aceste lucrări prin tarife excepționale, le impune cu taxe stabilite din considerațiuni de rentabilitate.

6. R. M. S. deasemenea urmărește până acum politica greșită de urcarea continuă a prețului pentru explozibile.

7. În fine încasările în tot timpul au mers cât se poate de prost și astfel încărcăți cu dobânzile sumelor împrumutate, întreprinderea, după mulți ani de pierdere tot mai este

departe de a avea rentabilitatea corespunzătoare capitalului investit.

Minele de cărbuni.

Situația minelor de cărbuni în anul acesta s'a slăbit în măsură neașteptată. Cauza micșorări a producției se datorește faptului, ca cei mai mari consumatori, C. F. R. au întrebuințat o cantitate de cărbuni mai mică, deoarece și transporturile de C. F. R. s'au micșorat. Afară de aceasta în criza economică generală și fabricile și-au restrâns activitatea lor, neîntrebuințând cărbuni în cantitatea din anul trecut. A contribuit la micșorarea producției de cărbuni și faptul acela, că unele fabrici și întreprinderile industriale au trecut la încălzirea cu lemne și cu păcură. — Din aceste cauze criza minelor de cărbuni va fi încă mult timp o sarcină grea în viața noastră economică.

În circumscripția noastră avem mai multe mine de cărbuni, însă datele de producție numai dela unele firme le-am putut procura. — Mine de cărbuni I. Kramer din Aghireșu a produs în anul 1926, 11.030; în anul 1927, 8.450, iar în anul 1928 numai 6.080 tone de cărbuni. Minele de cărbuni ale firmei Credit Mînier S. A. R. în minele din Tihău, începând dela luna Martie până la sfârșitul anului a trebuit să sisteze lucrările, deoarece nici speranță nu au avut ca să-și poată vinde cărbunii. Firma „Minele de Cărbuni din Valea Agrișului S. A. R.” în mina de cărbuni din Jibău în anul acesta a produs numai 41.190 tone de cărbuni. O scădere mare se înregistrează la „Minele de Cărbuni din Ardeal.” Această firmă fața de producția din anul 1927, 92.492 tone de cărbuni, — a produs în anul 1928 numai 75.853 tone de cărbuni. Firma aceasta cu mari sacrificii și-a instalat uzinele ei, cu instalațiuni și mașini moderne, ca exploatarea minelor se fie cât mai rentabilă. Acum reiesă din datele susarătate, din cauza crizei de consumație a cărbunelui, sacrificiile aduse au rămas fără efect.

Statul în loc să vie în ajutorul minelor de cărbuni și-a

majorat taxele de mine cu 200% și afară de aceasta și impozitele fiscale s'au majorat în măsură în suportabilă. Această politică este cu atât mai periculoasă, cu cât minele de cărbuni neputând suporta mult timp aceste sarcini grele, vor fi silite să sisteze lucrările.

Salinele.

În circumscripția Camerei sunt două saline, amândouă ale statului și anume la Turda și Ocna Dejului. Salina din Ocna-Dejului în anul acesta a produs 24.001.865 kgr. de sare, iar salina Turda a produs numai 4.313.085 kgr. Aceste cantități ne arată o micșorare însemnate față de producția din 1927. Ea se datorește faptului, că România încă nu și-a putut procura un deosebit venit în țările streine. Aceste țări mai bine își procură sare din țările acelea cari au încheiat cu ele convențiuni tarifare. Ori România n'are astfel de convenție cu nici o țară.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VI. Chestiuni vamale.

Noul tarif vamal de import, care a intrat în vigoare în anul 1927, în acest an ar fi trebuit să și prostucă influența asupra vieții noastre economice. Putem însă constata că rezultatul dorit, mai ales în ce privește încurajarea prin acest tarif a industriei naționale, nu s'a produs într-o măsură remarcabilă.

Industria indigenă datorită protecției acordate de tariful vamal nou, n'a putut exploata această protecție numai în parte. Aceasta se datorește faptului, că puterea de consumație a publicului s'a micșorat în așa măsură, încât industria indigenă în loc să ia un avânt mare bucurându-se de protecția vamală, a trebuit să micșoreze producția. În urma acestei crize s'a majorat și cheltuielile de regie, din care cauză și-a pierdut o mare parte din protecția vamală acordată. — Industria în anul acesta a suferit foarte mult prin dumping. Fabricile streine au luat în nume de rău tariful vamal protecționist al României și acelea cari aveau interese mari în România, în ce privește plasarea mărfurilor lor, au recurs la mijlocul cel mai eficace de atacare al industriei, vânzând pe piețele române articolele lor cu prețuri de devizorii.

Cu cât se majorează taxele de import, cu atât mai pronunțat se desvoltă și contrabanda. Acest pericol cauzează mari pagube nu numai în industria și comerțul cinstit, ci mai ales Statului, care își pierde multe sute de milioane lei venit anual. Fenomenul acesta ar trebui să fie pentru totdeauna reprimat, fiindcă cauzează mari perturbări în viața economică. Statul până acuma nu a luat nici o măsură severă, și dacă va lăsa și pe mai departe ca contrabandiștii să dea direcție comerțului nostru, vom ajunge la un hal de care numai cu mari sacrificii vom putea scăpa.

În consecință importul nostru din circumscripția noastră s'a micșorat în mod simțitor. Măsura micșorării importului nu o putem arăta, cu date statistice, deoarece statisticile comerțului exterior al României sunt făcute numai până la sfârșitul anului 1926.

Avem însă din bunăvoința șefului vămii din Cluj, datele statistice asupra încasărilor de drepturi vamele, efectuată la vama din Cluj. — Datele ecestea la dăm în următoarele:

Taxe de import	—	—	—	—	—	Lei	213,471.123.50
Taxe de export	—	—	—	—	—	„	1,773.026.30
Taxe de magazinaj	—	—	—	—	—	„	203.572.40
Amenzi vamale	—	—	—	—	—	„	241.322.—
2% taxe de comision	—	—	—	—	—	„	109.092.35
Plumburi și imprimate	—	—	—	—	—	„	344.841.50
Alte venituri	—	—	—	—	—	„	1,492.151.85
Taxe de verificarea metalelor	—	—	—	—	—	„	672.—
Taxe de consumația și fond comunali	—	—	—	—	—	„	1,603.876.85
1/2% taxe de porturi Dunerene	—	—	—	—	—	„	19.271.10
Taxe de porturi maritime 1/2%	—	—	—	—	—	„	26.809.85
1% impozit pe cifra de afaceri	—	—	—	—	—	„	743.295.—
2% impozit pe cifra de afaceri	—	—	—	—	—	„	16,594.746.15
10% impozitul de lux	—	—	—	—	—	„	1,496.602.40
15% impozitul de lux	—	—	—	—	—	„	583.909.10
Timbre proporționale	—	—	—	—	—	„	59.294.—
Taxa de monopol	—	—	—	—	—	„	195.080.—
Taxe pt. medici veterinari	—	—	—	—	—	„	4.226.—
Total: Lei							238,961.930.35
Taxe vamale puse în consemnare	—	—	—	—	—	„	19,177.647.45
Incassări totale deci sunt							Lei 258,139.577.—

Având în vedere, că în decursul anului 1928, s'au încasat drepturile vamale în baza noului tarif vamal, iar impozitul pe cifra de afaceri și taxele de lux în baza noului tarif unitar, putem stabili cu aproximație și valoarea mărfurilor. Această sumă după calculația noastră se ridică la suma

de cca 854.000.000 lei, iar valoarea mărfurilor exportate, manipulate la vama Cluj se ridică la suma de 74.329.000 lei. Această cifră nu oglindește tocmai valoarea exactă a exportului circumscripției noastre, deoarece mărfurile exportate din circumscripția noastră sunt vămuite mai ales la Galați și Brăila (cherestrelle) și la vămile Halmei și Episcopia Bihorului.

Aici trebuie să menționăm, că importatorii noștri au suferit foarte mult la vămuirea mărfurilor din cauza greșitei redactări a nomenclaturei mărfurilor. Cu toate că noua nomenclatură este mai vastă, decât cea veche, și are mai multe articole față de cea veche, la aplicare importatorii au intim-pinat multe neplăceri. Comisia de experți cu ocazia judecării diferendelor a dat decizii contrarii în aceiaș chestiune litigioasă. Din această cauză comerțul cu mărfurile importate a perzistat în contiună nesiguranța.

Cu regret inregistrăm în raportul de față și faptul că nici în anul acesta nu ni s'a acordat dreptul de înființarea întreprinderilor libere vamale. Din această cauză importatorii noștri sunt nevoiți a anticipa sumele grozave în taxele vamale, neputând înmagazina mărfurile lor într-o magazie unde se percep taxele de magazinaj mai solide. Sperăm însă, că cu ocazia modificării legii generale a vămilor, și chestiunea aceasta se va rezolva după dorința, unanimă a Camerilor de Industrie și Comerț.

Exportul.

Guvernul în anul acesta a continuat politica sa de reduceri de taxe vamale de export. În luna Martie au fost reduse taxele de export la piei, încălțăminte din piele, sdrențe și la produsele alimentare. Mai departe în luna Maiu s'a admis exportarea trunchilor și s'a redus taxele cherestelelor.

Ridicarea prohibițiunei trunchilor ar fi avut mare influență asupra exportului nostru, dacă s'ar fi aduns mai de vreme. De aceia efectul acestei dispozițiuni se va arăta numai în anii viitori.

Guvernul pentru a incuraja exportul a redus și taxele

de transport la mărfurile destinate exportului. Deși această dispoziție s'a luat destul de târziu și procentualitate de reducere este încă prea mică, trebuie să salutăm cu cea mai mare bucurie această măsură. Menționăm însă, că țările vecine l'au introdus acest sistem de incurajare de export mai de vreme și dau reducere de 2—3 ori așa de mare, ca statul Român. Deci, dacă voim să aibă efectul dorit reducerea taxelor de export a mărfurilor, trebuie să ținem cont de aceste măsuri ale statelor streine, dacă dorim, ca produsele noastre să poată concura pe piețele mondiale, cu produsele lor.

Circumscripția noastră exportează mai ales lemne, ouă, tructe și animale vii. Deoarece aceste produse se vămuesc mai ales în porturile de la frontieră, nu putem da datele exacte cu privire la cantitatea exportată. După cum suntem informați, numai în exportul lemnului se înregistrează o urcare. Exportul celorlalte produse a scăzut în mod dezastruos, cu toate că ouăle cu proveniență din județul Someș sunt vestite în toată Europa. Fructele noastre tot așa sunt căutate pe piețele mondiale. Scăderea acestor produse se datorește faptului, că exportul nu este organizat. În țările concurente guvernele aduc sacrificii grele pentru organizarea exportului, la noi însă încă nu s'a făcut nimic. S'a înregistrat o mare scădere în exportul animalelor, din cauza că țările importatoare (Austria și Cehoslovacia) au majorat taxele de import ale animalelor în așa mod, încât importul animalelor românești a devenit imposibil. Această situație este așa de îngrijorătoare, încât dacă nu se iau măsuri de urgență, producția animalelor se va distruge în scurt timp. Măsura cea mai eficace ar fi încheierea de convențiuni tarifare cu țările importatoare pentru mărfurile noastre. Afară de aceasta se simte nevoia, ca taxele de export odată pentru totdeauna să fie abrogate, și manipularea la vămi să fie mai ușoară.

VII. Transportul.

Problema transporturilor pe C. F. R., nu s'a deslegat nici în anul 1928. Criza de transporturi pe căile ferate este un fapt, care cauzează în parte chiar criza producției.

Vagoanele chiar atunci nu stau la dispoziție când este cea mai mare nevoie de ele. Dacă nu am avea la dispoziție vagoanele imprumutate, în deosebi exportul cherestelelor și lemnului de foc, s'ar micșora simțitor. Mai departe căile ferate încă nu au reluat rapiditatea de transporturi de înaintea războiului nici acum cu 10 ani după război, din care cauză transporturile pe o distanță mai mică se fac cu autocamioane și nu pe C. F. R. Paguba pe care o suferă C. F. R. din aceste împrejurări, se ridică la o sumă destul de însemnată.

Lasă mult de dorit și siguranța transporturilor. În acest domeniu trebuie să înregistrăm o înrăutățire. Intreprinderile de transporturi se plâng în continuu, că furturile pe C. F. R., se înmulțesc în mod îngrijorător. Camera noastră în fiecare caz s'a plâns forurilor competente, însă nu s'a luat măsuri severe. Intreprinderile de transporturi au propus C. F. R. să introducă sistemul serviciului de agenți secreți. Acest sistem în străinătate a dat un rezultat neașteptat de bun Agenții secreți polițienesci călătoresc cu trenurile de marfă figurând ca angajații de ai C. F. R. și în felul acesta pot descoperi foarte ușor furturile. Ar fi de dorit ca și Căile Ferate Române să introducă acest sistem și credem, că el va da rezultatele așteptate.

Aici trebuie să amintim, că C. F. R. nu le plătesc la timp despăgubirile, din care cauză reclamanții suferă pierderi mari. De aceia și institutele de asigurare, cari se ocupă

cu asigurarea de transporturi pe C. F. R. au majorat primele lor de asigurare pentru România. Taxele acestea majorate, trebuie să le suporte deasemenea comerțul și industria indigenă.

În decursul anului 1928, Camera noastră a cerut C. F. R. ca în conferința internațională de mersul trenurilor la Budapeste și la Viena, să intervie ca trenurile de persoane C. F. R. să aibă o legătură mai comodă cu țările occidentale. Însă fără rezultat. Reprezentanții însă ai C. F. R. streine au declarat, că numai în cazul acela pot satisface cererea noastră, dacă le vom modifica mersurile trenurilor noastre de persoane. Ori Direcțiunea Generală a C. F. R. n'a fost dispusă să satisfacă aceste pretenziuni. Ar fi de dorit ca în viitor Direcțiunea Generală a C. F. R. după puțină să se conformeze la mersuri trenurilor de persoane streine, ca odată să avem și noi o legătură mai corespunzătoare în spre occident.

Cu introducerea trenului „Rapid” ni s'au luat trenurile de persoane No 40—41. Trenul „Rapid” avea menirea să faciliteze circulația între orașele depărtate cu capitala țării. Scopul acesta a și fost ajuns, dar în același timp a fost distrusă circulația în interiorul Ardealului, dat fiind că s'au scos din circulație trenurile de persoane No. 40—41. Noi în repetite rânduri am arătat, că pentru noi are o importanță mai mare reintroducerea acestor trenuri de persoane, decât susținerea și pe mai departe a trenurilor „Rapide”. Am declarat chiar că, cu toate că putem călători cu „Rapidul” în într'un timp mai scurt capitala țării, abdicem de acest. favor pentru a se reintroduce trenurile de persoane No. 40—41. — Cererea noastră n'a fost luată în considerare și din aceasta cauză s'au înmulțit cursele de transport cu autobuse. Aceste autobuse au taxe mai mici decât C. F. R., fac o concurență extraordinară C. F. R., contribuind simțitor la micșorarea veniturilor C. F. R. Dacă Direcțiunea Generală C. F. R. va continua această politică, cursele de autobuse se vor desvolta și mai mult, și vor deveni cu timpul o puternică concurență pentru C. F. R.

Cel mai important eveniment în domeniul transporturilor a fost modificarea tarifului de transport pe C. F. R. Direcțiunea C. F. R. după multe insistențe din partea factorilor vieții noastre economice s'a convins, că tariful de transporturi trebuie să fie modernizat. Tariful nou aplicat în anul acesta conține modificări nu numai în ce privește taxele, dar și nomenclatura. Acest tarif a fost alcătuit anume pentru încurajarea industriei naționale. Trebuie să recunoaștem că scopul urmărit în mare parte a fost ajuns, dar încă lasă mult de dorit în ce privește încurajarea adevărată a comerțului.

Oglinda cea mai fidelă a dezvoltării C. F. R., este traficul. Traficul corespunzător pe C. F. R. din circumscripția noastră nu l-am putut obține, deoarece Direcțiunea de Exploatare din Cluj, dispune de un teritoriu cu mult mai mare decât circumscripția noastră, din care cauză nu poate arăta traficul numai pentru circumscripția Camerei noastre, ea conducând evidente pentru regiunea ei care este alta decât a noastră. Totuși mai jos dăm aceste date referitoare la circumscripția Direcțiunii de Exploatare din Cluj, care conținând și teritoriul nostru, oglidesc destul de bine situația traficului:

T A B L O U

statistic pentru mărfurile de mică înțeață

S o s i t e 1927			S o s i t e 1928			Expediate 1928		Expediate 1927	
	Tone	Venit		Tone	Venit	Tone civil	Tone mil.	Tone civil	Tone mil.
Ianuarie	68.393	22,934.285	Ianuarie	86.396	23,227.282	102.860	3.490	109.996	1.615
Februarie	87.291	29,196.905	Februarie	86.050	26,879.997	110.027	3.907	122.350	1.885
Martie	80.621	31,139.099	Martie	101.897	30,745.778	158.700	7.025	139.028	3.668
Aprilie	87.623	35,503.324	Aprilie	71.062	26,290.598	118.525	13.297	117.041	7.872
Mai	83.488	27,640.876	Mai	75.718	25,466.496	149.069	29.772	128.566	16.580
Iunie	74.074	30,574.199	Iunie	80.205	27,839.337	131.426	30.838	146.462	9.631
Iulie	87.465	30,410.550	Iulie	42.152	29,612.667	126.707	19.587	162.976	11.021
August	24.258	8,696.129	August	104.835	34,279.132	138.496	16.263	129.716	3.128
Septembrie	111.717	33,922.716	Septembrie	110.141	33,993.288	152.578	9.422	181.473	12.527
Octombrie	123.664	34,472.271	Octombrie	148.408	40,762.919	211.040	7.703	163.737	6.640
Noembrie	130.862	35,805.871	Noembrie	145.526	34,190.428	195.872	5.575	168.632	2.444
Decembrie	102.390	28,725.696	Decembrie	109.644	31,011.372	124.957	3.334	130.218	3.252
Total	1,061.846	349,021.321	Total	1,212.034	364,299.294	1.720.257	150.213	1.700.195	80.263

T A B L O U

statistic pentru mărfurile de mare înțeleală

S o s i t e 1927			S o s i t e 1928			Expediate 1928		Expediate 1927	
	Tone	Venit		Tone	Venit	Tone civil	Tone mil.	Tone civil	Tone mil.
Ianuarie	300	702.092	Ianuarie	168	397.723	126	18	335	20
Februarie	333	1,557.919	Februarie	172	483.669	110	8	294	6
Martie	444	1,089.894	Martie	212	510.428	149	51	350	4
Aprilie	571	1,099.599	Aprilie	159	950.743	160	6	398	7
Mai	320	787.604	Mai	226	467.956	143	48	170	44
Iunie	336	704.059	Iunie	245	445.049	128	61	178	25
Iulie	414	966.914	Iulie	271	435.118	143	6	1253	11
August	224	600.062	August	295	556.588	108	13	122	9
Septembrie	313	657.554	Septembrie	349	576.875	160	6	196	8
Octombrie	382	831.491	Octombrie	309	441.785	434	14	140	5
Noembrie	244	593.259	Noembrie	432	619.566	479	46	173	11
Decembrie	225	504.746	Decembrie	235	402.541	442	7	114	—
Total	4,106	7.835.182.	Total	3 073	6.288.041	2.582	284	4 723	150

Din datele susarătate constatăm, că traficul de mărfuri cu mare viteză s'a micșorat în mod simțitor. Și aceasta denotă în ce măsură s'a slăbit comerțul pe acest teritoriu. Cifrele de mai sus ne arată ca transportul de mărfuri cu mare viteză s-a micșorat în anul 1928 cu 100 de vagoane față de 1927. Rezultă din aceste date și faptul, că comercianții preferă de a trimite mărfurile cu autocamioane, decât prin C. F. R. contribuind astfel la scăderea rentabilității și a venitelor C. F. R.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VIII. Invățământului profesional.

Problema învățământului profesional face parte dintre problemele de stat de mare importanță, deoarece orice inițiativă venită de sus, fie ori cât de ideală, nu va avea rezultatul dorit numai în cazul când țara dispune de cetățeni conștiincioși și lămuriti cari să fie în măsură de-a judeca acea inițiativă nu numai din punctul de vedere al egoismului personal.

O educație a cetățenilor de toate categoriile este pentru țara noastră, situată în vecinătate Rusiei bolșevice, o chestiune vitală. Și aceasta educație trebuie aplicată în primul rând muncitorilor din industrie și comerț, care, datorită raporturilor internaționale ce susțin, este răspânditorul ideilor subversive, chiar și în pătura țărânilor care la noi, în special, este atât de blajină. Pentru a evita pericolul ce ne amenință din partea sovietelor, nu este suficient a ridica bună starea muncitorimei, o educație în senz național va face ca, chiar adevăratele suferințe să fie suportate cu oareșcare ușurință. Și la noi lipsește chiar această educație, adică factorul principal al conservării naționale. Nu înțelegem prin aceasta desnaționalizarea altora, ci am dori că fiecare cetățean să fie pătruns de dragostea pentru aceasta țară. Lucrurile petrecute în Germania, în anii de după războiu, ne pot servi ca exemple că ce sacrificii este în stare să aducă în momente critice o națiune cu educație cetățenească corectă.

Care este situația adevărată la noi? Copilul fraged, ajuns ca ucenic în industrie sau comerț venit dela țară s'au recrutat din pătura mai săracă a populației orășenești, și deci lipsit, în majoritatea cazurilor, de o educație corespunzătoare, — este lăsat la voia întâmplării. Patronul este

interesat ca ucenicul să ducă la îndeplinire munca fizică ce i s'a încredințat. Școala de ucenici, cu programa analitică greșită, dacă nu și învechită, și cu un corp didactic rău retribuit, nu-i completează lipsurile educației. În astfel de situație, ucenicul este lăsat pradă diferitelor vicii și este atras de organizațiuni unde învață să-și bată joc în primul rând de religie și pe urmă de însăși ideea de stat.

Elementul cu o pregătire profesională mai înaltă, înțelegem aci pe absolvenții Academiiilor de comerț, Școalelor Superioare de comerț și ai diferitelor școale industriale de grad superior, disprețuește comerțul și industria, pretinde funcțiuni publice dela stat, înmulțind numărul proletariatului intelectual."

Atunci când lipsește baza unei instrucții și educații corăspunzătoare, nu trebuie să ne mire faptul că în criza economică prin care trece și țara noastră, dupăcum au trecut toate statele, întreprinderile comerciale și industriale se găsesc într'un mare dezechilibru nu numai financiar ci chiar și moral. Dar comerțul și industria din țara noastră, trece și printr'o criză morală.

Neajunsurile învățământului profesional, Camera noastră le-a observat imediat după război, dovadă că în anul 1920, și de atunci în fiecare an, a intervenit pentru o reformă a acestui învățământ. Însă Guvernele țării au făcut prea puțin în aceasta direcție.

Insistăm din nou pentru studierea și legiferarea reformei învățământului profesional, care reformă, dacă va fi norocos rezolvată, va avea darul să ridice mult prestigiul țării noastre.

Una însă nu trebuie trecut cu vedere și anume, că reforma să conțină și acel element, care să atragă, și să facă plăcută ramura de comerț sau industrie aleasă de tinerime.

În cele ce urmează, publicăm rapoartele diferitelor școale profesionale.

1. *Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale, din Cluj.*

Situația acestei instituțiuni de grad superior, singura în ținuturile realipite transilvănene, în anul școlar 1927/28 a fost următoarea:

Cheltuelile anului bugetar: Lei 6,485.042. Subvenții: dela Stat, Lei 5,961.280, dela alte instituțiuni Lei 750.632.—

Situația studenților: s'au înscris 263, promovați 180 dintre cari licențiați 25.—

Nrul profesorilor: 14 profesori, 7, conferențieri și 2 asistenți.

Taxa de înscriere anual Lei 1200.—

Camera noastră, recunoscând importanța acestei instituțiuni de cultură comercială, a sprijinit-o pe toate căile posibile. I-a acordat subvenție în sumă însemnată și în bună înțelegere cu Decanatul a acordat burse mai multor studenți.

Dorința noastră este ca absolvenții acestei Academii să devină elementul de conducere în comerț și industrie și nu funcționari de stat. În acest scop este de dorit că pe lângă instrucția teoretică să se dea o deosebită atențiune studiilor practice.

În interesul promovării învățământului, Academia are următoarele desiderate: 1. Instituirea unui an pregătitor. 2. Instituirea bacalaureatului la Școala Superioară de Comerț și 3. Îmbunătățirea condițiunilor de întreținere în Cămin.

2. *Școalele superioare de comerț.*

În circumscripția Camerei noastre de prezent funcționează patru școale superioare de comerț și anume: 1. Școala Superioară de Comerț din Cluj, având două secțiuni: Română și Maghiară; 2. Școala Comercială Superioară de fete; 3. Școala Comercială Superioară de fete a Institutului „Marianum” din Cluj și 4. Școala Superioară de Comerț din Turda.

În ceiace privește mijloacele de învățământ dăinuiește o situație precară, deoarece celor mai multe școale, cu excepția institutului „Marianum”, le lipsește nu numai localul

corăspunzător ci chiar și matricolul indispensabil pentru bunul mers al învățământului.

Din experiențele nu chiar imbucurătoare, pe cari le-am făcut în trecut a trebuit să constatăm, că absolvenții Școalelor Superioare de Comerț aproape fără excepție își continuă studiile la Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale și numai un număr foarte mic al elevilor se dedică carierei practice, dintre cari iarăși majoritatea își află plasamentul în instituțiile mari financiare, mai ales în bănci, ca funcționari. Ar fi de dorit, ca un mai mare număr din acești elevi, să intre în viața practică de comercianți și de industriași, căci lipsa unei clase de intelectuali se resimte adânc în viața noastră economică.

În acest scop este necesar, ca însăși, programa analitică a Școalelor Superioare de Comerț să fie în așa fel întocmită, ca ea să asigure absolvenților posibilitatea îndeplinirii în mod independent a unei funcțiuni comerciale sau industriale. Între astfel de împrejurări, desigur că studiile teoretice și de cultură superioară economică vor ajunge aproape pe planul al doilea, față de științele practice. Credem că reformă iminentă a învățământului secundar, se va estinde prin adaptare și asupra celui profesional de grad superior, așa că atunci când liceele vor fi vetrele culturii naționale, Școalele Superioare de Comerț vor trebui să fie pregătitoarele elementului conștient din viața practică comercială și industrială.

Situația elevilor este următoarea: Școala de băieți din Cluj, cu cele 2 secțiuni, 295 elevi, Școala de fete din Cluj, 152 eleve, și Școala din Turda, numai cu clasa I-a 83 elevi.

3. Școala elementare de comerț.

În circumscripția Camerei noastre avem trei Școale elementare de comerț și anume: Școala Elementară de Comerț Cluj, având 3 clase cu un număr de 40 elevi, dintre cari în anul 1928 au fost promovați 33. 2. Școala Comercială Elementară Dej, având 3 clase cu un număr de 117 elevi, dintre cari în anul 1928 au absolvat 15. 3. Școala Elemen-

tară de Comerț „Dr. C. Angelescu” Șimleul—Silvaniei, având 3 clase cu un număr de 26 elevi.

Asupra valorii practice ale acestor școli desigur că nici azi, nu nu-am putea pronunța fără de oareșcari rezerve. — Dacă aceste Școli ar fi fost create numai pentru a pregăti viitorul elev al Școlii Superioare de comerț nu am avea nimic de obiectonat. Însă scopul principal urmărit, credem, este creșterea de buni comercianți. Ori, acest lucru nu se întâmplă. Absolventul cu o doză redusă de cunoștințe teoretice și cu cunoștințe de bransă aproape inexistență, nu găsește angajament, ci în majoritatea cazurilor trebuie să facă pe ucenicul și de aci multe desamăgiri, mai ales pentru copii veniți dela provincie.

Când printr-o reformă a învățământului profesional se va prevedea pentru fiecare ucenic o pregătire prealabilă de cel puțin 3 clase secundare, aceasta școală după părerea noastră își va da roadele dorite, până atunci însă nu.

4. Școala Practică de Comerț din Cluj.

Îndată după încheierea păcii, Camera noastră a trebuit să constate că programa analitică a școlii de ucenici comerciali ce funcționează la Cluj, nu mai corespunde nouilor principii economice, dar nici spiritului vremilor schimbate. Și atunci după ce nu a reușit să determine factorii competenței, la o reformă a acestui învățământ, pentru a mișca totuși în cadre legale, Camera noastră a împrumutat dela București, sistemul de Școală Practică a cărei programa analitică ne dă posibilitatea de-a preda diferitele studii potrivit recerințelor și cu considerare la situația atât economică cât și geografică, creată de războiul mondial.

Școala este susținută numai de Camera, cu mari sacrificii. Corpul profesoral îl formează distinse elemente. Cu toate acestea nu ne putem declara mulțumiți cu rezultatul. Programa analitică este aproape aceeași ca a Școlilor Superioare de Comerț, iar ca pregătire prealabilă se prevede 4 clase primare. Frecvența cursurilor este numai facultativă, ceea ce este în detrimentul bunului mers al învățământului.

Avem obligația morală de-a susține această școală, dar

așteptăm și noi cu nerăbdare clarificarea situației școlare a tineretului angajat în comerț.

5. Școala de conductori tehnici din Cluj.

Recunoaștem munca enormă depusă de corpul profesoral, al cărei scop este că absolvenții acestei școale să devină de folos întreprinderilor noastre industriale mai mari. Cu toate acestea, situația absolvenților nu este de invidiat. Frumoasele cunoștințe teoretice nu sunt complectate în mod suficient și cu cunoștințe practice. Ori aceste cunoștințe practice sunt specifice aproape pentru fiecare întreprindere industrială mai mare. Și aci trebuie căutate originea neîncrederii ce-și manifestă industriile față de absolvenții școalei. Pentru a învinge acest neajuns există o singură cale: mai multă și în special mai conștientă, practică în ateliere, împreună cu studierea situațiunei fiecărei industrii mai dezvoltate.

Funcționarea normală a școalei reclamă următoarele: laboratoare și ateliere corăspunzătoare; amplificarea internatului și respectarea de către corpul tehnic a drepturilor dobândite de elevi.

Școala funcționează cu patru clase. În anul școlar 1927—1928 au fost înscriși în total 152 elevi, dintre cari 14 au fost declarați absolvenți ai școalei.

6. Școala de conductori de lucrări publice Cluj.

Rezultatele satisfăcătoare, în raport cu situația generală a învățământului profesional, pe cari le-a dat această școală, se pot mulțumi în primul rând unui mănunchiu de oameni inimoși cari din conducerea acestei școale fac chestiune de prestigiu.

Achiziționarea unui local corăspunzător, a unui internat cu cantină și a materialului de demonstrații practică este condițiunea ridicării acestei școale la nivelul pe care-l merită.

7. Școalele de Arte și Meserii, Școalele Inferioare de Meserii și Școalele Profesionale de Fete.

Situația absolvenților școalelor de Arte și Meserii și ai Școalelor Inferioare de Meserii, este aproape aceeași ca și a absolvenților Școalelor Elementare de comerț. Motivele, poate, sunt iarăși analoage. Un elev ici când nu poate face prac-

tică de bransă la fel cu un ucenic ajuns sub oblăduirea unui cinstit ucenic, datorită unei reforme atât de necesară, ar fi de mare folos. Dorința noastră este să se formeze o clasă conștientă de mici industriași și nu cârpaci.

Școala profesională de fete este o bună instituție, însă și aici ar fi nevoie de o reformă în așa senz ca să fie cercetată și de fetele din clasele superioare sau mai bogate ale societății noastre.

Situația Școalelor este următoarea: 1. Școala de Arte și Meserii din Cehul-Silvaniei (jud. Sălaj) 5 clase 80 elevi, 10 absolvenți. Mărirea internatului și asigurarea unui fond de rulment, sunt necesitățile momentane ale școalei. 2. Școala de Arte și Meserii Sângeorzul-Băi jud. Năsăud, cu patru clase, 71 elevi. La această școală lipsesc mașinile necesare ce este în detrimentul instrucțiunii. 3. Școala de Arte și Meserii Cluj.

Orfelinatul „Principele Carol”, funcționează cu 5 clase, sau în scris 150 elevi, în majoritate orfani de război. Lipsește și aici capitalul pentru rulaj de materiale. 4. Școale Inferioară de Meserii Năsăud, 5 clase 120 elevi, promovați 106. Lipsa de fonduri și de burse pentru elevii săraci. 5. Școala Inferioare de Meserii din Turda, 5 clase 94, elevi, promovați 83. Nu are local corăspunzător, precum nici ateliere, suficient înzestrată cu material de demonstrație. 6. Școala Inferioare de Meserii din Prundul-Bârgăului, 3 clase, 63 elevi, 48 promovați. Lipsește utilajul necesar cu personalul practic îndeajuns pregătit pentru predarea meseriilor. 7. Școala Inferioară de Meserii Agricole din Câmpeni, județul Turda, este o școală foarte utilă situată într-o localitate absolut corăspunzătoare din toate punctele de vedere. Funcționează cu 4 clase 55 elevi. 8. Școala Profesională de Fete gr. I și II Cluj, 8 clase, 266 eleve. Nu are local potrivit și nici ateliere. Archivele Statului ar trebui evacuate din edificiul în care se găsește școala și internatul. 9. Școala Profesională de Fete gr. I. de pe lângă orfelinatul „Olga Sturza” Bistrița, 4 clase, 24 eleve, promovate 60. Este o salutară instituțiune, îngrijându-se de instrucția unui mare număr deorfane de război.

8. Școalele de ucenici industriali și comerciali.

Observațiunile noastre făcute în textul de introducere a

capitalului „Învățământul Profesional” privesc în primul rând învățământul ucenicilor industriali și comerciali. Tot acolo, am precizat cum trebuie conceput reforma acestui învățământ. Prin urmare, în locul acesta vom face numai o completare a expunerilor noastre.

Dacă pentru ucenicii de toate categoriile se va pretinde absolvirea de cel puțin 3 clase secundare, (liceu, gimnaziu, școala elementară de comerț, școale de arte și meserii, școale inferioare de meserii etc.) dispozițiunea va fi pe cât se poate de salutară. Pentru a nu închide calea acelor cari în afară de cursuri lunar, nu pot termina minimul de studiu amintit mai sus, această categorie de ucenici se facă un stagiu de practică, astăzi în vigoare trebuie să sufere o radicală modificare. de studiu cei lipsesc până la limita fixată.

În cazul că s'ar realiza această reformă, programa analitică, astăzi în vigoare trebuie să sufere o radicală modificare.

Pentru profesorii și învățătorii, cari propun în școalele de ucenici să se înființeze cursuri în fiecare vară.

Statificarea acestor școale și retribuirea corăspunzător acelor ce propun va fi un însemnat paș spre o situație mai bună.

Înființarea de căminuri, în toate localitățile mai însemnate, și conducerea corectă a acelor, va putea înființa în bună direcție educația ucenicilor.

Înființarea institutului de orientare profesională, trebuie să ne preopuce cu intensitatea problemelor, cari nu pot suferi multă amânare.

Dar și până la reformă, insistăm pe lângă toate organele în drept, să dea tot concursul posibil școalelor și în special în ce privește frecventarea regulată și contractarea de ucenici numai cu studii corăspunzătoare.

Pentru a putea controla purtarea ucenicilor, ar fi de dorit să se introducă în mod obligator, portul unui chipiu uniformă.

Situația diferitelor școale, de ucenici, aflătoare în circumscripția noastră, este redată în tabloul comparativ ce urmează:

T A B L O U

școalelor de ucenici industriali și comerciali din circumscripția Camerei, în anul școlar 1927—1928.

Ș C O A L A

Ș C O A L A	Totalul orelor de studii pe sapt.	N-rul claselor	N-rul profesori	Situția elevilor				Cheltuieli	Subvenții		Taxa de înscriere
				sau înscris	sau rețrași	sau eliberați	rămase la finele anului		de la Stat	de la alte inst. sau persoane	
Ucenici industriali, Sărmașu . . .	18	2	4	38	2	4	32	17 350	10,000	7,350	150
" " și comerciali, Turda . . .	108	14	27	717	14	49	654	410,000	—	—	200
" " comerciali, Carei . . .	33	4	4	101	7	15	79	259 240	184 452	58,000	100
" " și industriali, Gherla . . .	39	5	9	152	7	41	145	129,038	—	95,020	250
" " industriali, Carei . . .	91	9	10	404	28	55	321	593 094	478,947	92 500	10
" " industriali și comerciali, Șimleu-Silvaniei . .	32	4	5	190	4	14	172	31 672	—	31,672	50
" " industriali, Huedin . . .	61	6	16	236	12	10	214	205,034	20,000	149,000	100
" " Gluj . . .	338	58	53	2024	137	181	1706	1,990 032	—	1 486 970	150
" " comerciali și industriali, Gilău . . .	6	3	—	49	3	3	43	—	—	—	—
" " industriali, Luduș . . .	21	3	3	144	17	20	107	73 550	—	—	100
" " și comerciali, Zălau . . .	40	6	11	193	10	19	140	140 000	—	140,000	150
" " Dej . . .	71	9	8	408	48	110	250	176,119	40,000	10,000	100
" " și comerciali Jibou . . .	21	3	3	104	—	17	87	40,883	—	850	150
" " Tașnad . . .	28	4	4	170	17	34	119	76,000	62,000	14 000	100
" " Rodna . . .	12	3	3	52	14	7	31	26,845	15,000	2,000	100
" ind. și comerc. de stat, Bistrița . . .	54	8	12	384	17	38	329	416,705	247,556	20 107 600	600
" ind. și comerciali, Beclean . . .	30	3	3	98	9	22	67	59,000	7 000	50,000	100
" industriali și comerciali comuna, Bistrița . .	45	5	8	186	37	4	145	193,632	—	—	350
" ind. și comerc., Câmpia-Turzii . . .	21	3	7	117	13	16	88	59,600	20,000	25,000	200
" " Năsăud . . .	24	3	6	75	—	9	66	54,846	—	6 000	100
" " industriali și comerciali, Praid-Idrău . . .	22	3	3	39	—	4	35	3,800	3 800	—	100
" " industriali, Lechința . . .	15	4	1	66	5	4	57	38,840	10,000	13 000	300
Ucenice industrială, Cluj . . .	121	11	6	430	—	124	306	36,000	36,000	—	350
	1254	173	206	6377	401	800	5293	986 5,031 280	1,134,755	2,203,469	

IX. Darea de seamă despre activitatea Camerei în anul 1928.

Comitetul de Direcție sprijinit de Consiliul de Administrație în anul 1928 s'a ocupat de următoarele chestiuni mai importante:

Cursuri industriale de perfecționare: în anul 1928 am ținut următoarele cursuri industriale de perfecționare în Cluj pentru măștrii tineri de tâmplari, cu durata de cinci luni: au participat 12 măștri: curs pentru paptofari la Turda cu 16 participanți; curs pentru croitori în Tășnad și Huedin cu 46 participanți.

Chestia minimului de salarii. În chestia proiectului de convenție și recomandarea relativ la instituirea metodelor de fixare salariilor minimale a fost desbătută amănnunțit și rezultatul desbaterei a fost înaintat la locul competent.

Concursul de vitrine. În luna Decembrie a fost organizat pe piața Clujului un concurs de vitrine, la care au luat parte 96 întreprinderi comerciale. Concursul a avut un rezultat foarte frumos și aranjarea vitrinelor a dat dovadă despre gustul bun al comercianților.

Ministerul ne-a trimis proiectul pentru *modificarea legii Camerelor de Comerț și de Industrie*. S'au făcut cuvenitele propuneri și cu satisfacție trebuie să amintim, că propunerile noastre au fost aproape toate acceptate.

Legea Camerelor de Comerț și de Industrie obligă Camera la înființarea casei de pensiuni a funcționarilor Camerei. Camera noastră a avut și în trecut casă de pensiuni și în urma noii legi a fost transformat regulamentul, care apoi a fost și aprobat.

Comisiunea speculei ilicite. Camera a constituit comisiu-

nea, care este chemată pentru darea avizelor în materie de speculă.

Incadrarea unor meserii între cele condiționate de calificare. În cursul anului următoarele meserii au fost încadrate între acelea, pentru cari se cere praxă prealabilă la eliberarea brevetului industrial și anume: șofeur, modistă și manicurista, fotografist și croitorie pentru dame.

Repasul duminical. În cursul anului am cerut, că morile și restaurantele din comunele rurale să se bucure de unele derogări de sub legea repausului duminical. Cererea nu a fost satisfăcută.

Tâgurile. În cursul anului legea oboarelor din vechiul Regat a fost estinsă în parte și asupra teritoriului Ardealului, și tâgurile și oboarele au fost date pentru organizare și exploatare Comerelor. Camera a pregătit toate lucrările necesare pentru punerea în aplicare a acestei legi. A avut în deosebi în vedere, ca noul regim să nu aducă sarcini noi în nici o privință.

Predarea mașinilor. Mașinile date industriașilor de guvernul maghiar ca încurajare industrială, conform tratatului de pace au trecut în proprietatea satutului Român. Camera noastră a controlat și pe mai departe aceste mașini. Fiind limitat de către minister timpul de folosință și după expirarea acestui timp toate mașinile au fost predate în proprietatea definitivă a concesionarilor, menținând pentru ei însă obligațiunea, să lucreze și în viitor în aceia branșă.

Munca în penitenciare. Fiind Camera sesizată din partea meseriașilor, într'un memoriu motivat a cerut reformarea muncii industriale în atelierele de pe lângă penitenciare. Demersul n'a avut rezultat satisfăcător.

Detragerea brevetelor industriale. Un consiliu comunal a cerut opiniunea Camerei asupra uneia dispoziții de ordin financiar, care dispune, că dela acei meseriași, industriași și comercianți, cari sunt în restanță cu impozitele, să se detrage brevetul. Camera în răspuns a arătat, că dispoziția este ilegală și totodată a intervenit și la locul competent pentru arularea dispoziției.

In cursul anului au fost formate sau completate următoarele comisii: comisia pentru propuneri de numiri și înaintări; comisia disciplinară.

Industria forestieră. Pentru dezvoltarea industriei forestiere din Ardeal, au fost înaintate la locul competent diferite propuneri.

Varsarea impozitelor. Pentru înlăturarea inconvenientelor cauzate de formalitățile cerute la achitarea impozitelor și taxelor minimale, am propus să fie admis întrebuințarea timbrului mobil până la o sumă mai mare. Modificarea legislativă s'a făcut.

Cumpărare de teren. In vederea amplificării căminului de ucenici Camera a cumpărat terenul situat lângă cămin.

Taxe locale. Camera a ridicat cuvântul contra modul impunerii și înacșării taxelor pe valoarea locativă. Acest demers in parte a avut rezultat.

Asigurările sociale. Camera s'a ocupat cu anteproiectul de lege al asigurărilor sociale și a propus mai multe modificări.

Camera Arbitrală. Camera cu ascultarea specialiștilor a format și a trimis Uniunii opinie asupra camerelor arbitrale pe lângă camerele de comerț și de industrie.

Pasapoarte. Camera a făcut demers pentru obținerea mai ușoară și pe timp mai lung a pasapoartelor.

Comerțul de bancă. Asupra anteproiectului de lege pentru reglementarea comerțului de bancă a fost înaintat un referat detaliat și motivat.

Șomajul. La cerere Camera a înaintat un referat in chestia șomajului.

Inscrierea firmelor. In chestia inscrierii firmelor a fost trimis Camerei un anteproiect de lege, la care a dat aviz motivat.

Bursa de valori. Asupra anteproiectului de lege pentru bursa de valori Camera și-a exprimat părerea.

Chestia gazului aerian. In chestia gazului aerian din Cluj Camera a arătat situația orașului Cluj și a cerut o îmbunătățire.

Circulația biroului.

a) *In anul 1928, s'au înregistrat la Cameră 3081, acte, între acestea sunt:*

- 126 scripte ministeriale;
- 337 adrese dela Camerele surori;
- 93 adrese pentru verificare de facturi;
- 123 cereri pentru ajutoare;
- 1266 diverse recercări și
- 220 cereri de adrese.

b) *Opinieri:*

- 65 în chestiuni de brevet industrial;
- 345 în chestiuni de informațiuni;
- 99 în chestiuni de înregistrări de firme.

c) *Certificate s'au eliberat.*

- 86 în chestiuni de export;
- 50 în chestiuni de pașaport;
- 271 în chestiuni diverse.

d) *Conform registrului de posta și de înmanuare s'au expediat prin postă s'au înmanuat partidelor din loc 9476 scrisori.*

e) *Inregistrări de mărci:*

In anul 1928 s'au înregistrat 21 mărci 3 mostre.

f) *Au încurs impozite adiționale ale Camerei, până la 31/XII. 1928 în suma de Lei 7,418.621.*

Anexa I.

BUGETUL

veniturilor și cheltuelilor Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, pe exercițiul 1928.

No. articolului	VENITURI	Incasări pe 12 luni din 1/XI—31/X		Prevederile pe exercițiul trecut		Prevederile pe exercițiul 1929	
		Nomenclatura					
		Lei	b	Lei	b	Lei	b
	Categorია I. Venituri efective						
	Cap. I. Impozite						
1	Impozitul adițion I din județul :						
	a) Cluj	2252201	—	2952004	83	2853406	—
	b) Năsăud	454982	—	419402	85	421839	—
	c) Someș	542919	—	449905	39	499396	—
	d) Târnava Mică	531514	—	485507	64	—	—
	e) Turda	831241	—	476281	45	499766	—
	f) Sălaj	1088417	—	1040005	88	1010726	—
2	Reștanțe din Impozitul adițional din județul :						
	a) Cluj	1930526	—	1183328	21	1048953	—
	b) Năsăud	44804	—	59263	58	43716	—
	c) Someș	59723	—	19794	63	32986	—
	d) Târnava Mică	86017	—	48526	60	95452	—
	e) Turda	89169	—	30000	—	20000	—
	f) Sălaj	549735	—	94014	52	196836	—
	Total Cap. I.	8461275	—	7258035	58	6723076	—
	Cap. II. Diverse alte impozite						
3	Compensațiunea cuvenită Camerei din taxele de consumație No. 828/929	1513926	—	1500000	—	1500000	—
	Excedentul anului trecut .	224633	30	224633	30	—	—
	Total Cap. II.	1738559	30	1724633	30	1500000	—
	Cap. III. Taxe						
4	Taxe de certificate . . .	19482	—	10000	—	20000	—
	Total Cap. III.	19482	—	10000	—	20000	—

No. articolului	VENITURI		Incasări pe 12 luni din 1/XI—31/X		Prevederile pe exercițiul trecut		Prevederile pe exercițiul 1929	
	Nomenclatura							
			Lei	b	Lei	b	Lei	b
	Cap. IV. Venituri patrimoniale							
5	Chirii și accesorii . . .		353660	—	200000	—	300000	—
	Total Cap. IV		353660	—	200000	—	300000	—
	Cap. V. Venituri din publicațiuni							
6	Din diverse publicațiuni .		5781	—	10000	—	10000	—
	Total Cap. V.		5781	—	10000	—	10000	—
	Cap. VI. Venituri diverse							
7	Venituri întâmplătoare .		100000	—	110000	—	100000	—
	Total Cap. VI.		100000	—	110000	—	100000	—
	Cap. VII. Veniturile instituțiilor creiate și administrate de Cameră							
8	Târguri și oboare . . .						500000	—
	Total Cap. VII.		10679117	30	9312668	—	9153076	—
	Categorie II. Venituri de ordine							
	Cap. VIII. Fondul de penziuni							
9	Procente fondului de pen- ziuni		2964	—	120000	—	120000	—
10	Rețineri și economii din salarii		14848	—	95000	—	72000	—
11	Contribuțiunea Camerei .		100000	—	100000	—	172000	—
12	Integritate la pensiile ce se plătesc				70000	—	20000	—
13	Casa de ajutor a funcț.						300000	—
	Total Cap. VIII.		117812	—	385000	—	684900	—
	Cap. IX. Fondul Camerei Muncii							
14	Amenzi cuvenite Camerei Muncii		148250	—	200000	—	200000	—
	Total Cap. IX.		148250	—	200000	—	200000	—
	Categorie III. Mișcări de fonduri							
	Cap. X. Imprumuturi							
	Total general		10945179	—	9897668	—	10037976	—

No. articolului	CHELTUELI	Cheltueli pe 12 luni din 1/XI—31/X		Prevederi pe exercițiul trecut		Prevederi pe exercițiul 1929	
	Nomenclatura						
		Lei	b	Lei	b	Lei	b
	Categoria I. Cheltueli efective						
	Cap. I Sarcini și cheltuel patrimoniale						
1	Interese imprumuturilor pas.	61177	—	300000	—	300000	—
2	Impozite	183303	—	200000	—	200000	—
3	Asigurări	6047	—	16000	—	16000	—
4	Contribuțiunea la fondul de pensiuni al funcționarilor	100000	—	100000	—	172900	—
5	Cota legală pentru Uni- unea Camerelor	611075	—	500000	—	333443	—
6	Taxa de membru al Ca- merei Internațională . .	14775	—	20000	—	21362	—
7	Mobilier și reparațiuni de mobilier	50273	—	51000	—	50000	—
8	Biblioteca (cărți, reviste, ziare etc.)	79029	—	82000	—	80000	—
	Total Cap. I	1105679	—	1269000	—	1340262	—
	Cap. II. Administrarea imobilelor						
9	Întrețineri și reparațiuni	123462	—	130000	—	130000	—
10	Iluminat	43659	—	45000	—	45000	—
11	Încălzit	101975	—	158000	—	160000	—
12	Instalațiuni și abonamente de telefon	26930	—	30000	—	30000	—
	Total Cap. II.	296026	—	363000	—	365000	—
	Cap. III. Cheltueli de personal						
13	Salarii și accesorii . . .	1756918	—	1900000	—	1990000	—
14	Adaus de vestminte ser- vitorilor	10000	—	10000	—	10000	—
15	Întregirea penziunilor func- ționarilor	78695	—	81000	—	30000	—
16	Cheltueli de reprezentare președintelui	197500	—	160000	—	160000	—
17	Jetoane de prezență mem- brilor Com. de Direcție .	111500	—	100000	—	100000	—
	Report	2158613	—	2251000	—	2200000	—

No. articolului	C H E L T U E L I	Cheltueli pe 12 luni din 1/XI—31/X		Prevederi pe exercițiul trecut		Prevederi pe exercițiul 1929	
	Nomenclatura						
		Lei	b	Lei	b	Lei	b
	Report	2158613	—	2251000	—	2200000	—
18	Remunerație Comisarului guvernial	94000	=	96000	—	90000	—
19	Remunerație Comitetului de Cenzori	126000	—	90000	—	60000	—
20	Cheltueli cu perceperea impozitelor adiționale .	812046	—	480000	—	604357	—
21	Remun. jurisconsultului .			25000	—	10000	—
	Total Cap. III.	3186659	—	2942000	—	3105457	—
	Cap. IV. Cheltueli de material						
22	Cheltueli de cancelarie .	154459	—	185000	—	185000	—
23	Publicațiuni în întresul Camerei	607891	—	508000	—	360000	—
24	Restituiri de impozite .	25000	—	10000	—	10000	—
	Total Cap. IV.	187350	—	703000	—	555000	—
	Cap. V. Indemnizațiuni și ajutoare						
25	Indemnizațiuni și cheltueli de deplasare și de trans- port pt. membrii Camerei	171464	—	180000	—	180000	—
26	Indemnizațiuni, cheltueli de deplasare, de transport și ajutoare pentru funcțio- narii Camerei	544864	—	490000	—	400000	—
27	Diverse ajutoare în scop de binefacere	70100	—	67000	—	65000	—
	Total Cap. V.	786428	—	737000	—	645000	—
	Cap. VI. Subvențiuni și contribuțiuni						
28	Școalelor Comerciale și industriale	607636	—	600000	—	600000	—
28	bis. Școala Superioară de Comerț Cluj					25000	—
29	Acad. de Înalte Studii Com. și Ind. din București .		—	70000	—	70000	—
	Report		—		—		—

No. articolului	CHELTUELI		Cheltueli pe 12 luni din 1/XI—31/X		Prevederi pe exercițiul trecut		Prevederi pe exercițiul 1929	
	Nomenclatura							
			Lei	b	Lei	b	Lei	b
	Report			—		—		—
30	Acad. de Inalte studii Comerciale și Ind. din Cluj		35000	—	100000	—	150000	—
31	Burse și ajutoare de studii Comerciale și Industriale		235970	—	250000	—	250000	—
31	bis. Contribuție pt. parti- ciparea României la expo- ziția dela Barcelona . .						150000	—
	Corporația Industrială Cluj pentru clădire				50000	—		
	Total Cap. VI.		878606	—	1070000	—	1245000	—
	Cap.VII. Cheltueli instituțiilor create și administrate de Cameră							
32	Căminul de ucenici al Ca- merei		1102985	—	1348758	88	1000000	—
33	Școala practică de Comerț		385053	—	360000	—	360000	—
34	Biroul de Informațiuni		69633	—	50000	—	50000	—
35	Biroul Central Vamal . .		12250	—	20000	—	20000	—
36	Târguri și oboare						500000	—
	Total Cap. VII.		1569921	—	1778758	88	1930000	—
	Cap. VIII. Deschideri de Credite							
37	Fond pt. deschidere de credite suplimentare și extraordinare						18457	—
	Total Cap. VIII.						18457	—
	Totalul cheltuelilor efective		8610669	—	8862758	88	9153076	—
	Categorie II. Cheltueli de ordine							
	Cap. IX. Fondul de penziuni							
38	Plata penziunii a 4 persoane		124374	—	131000	—	193512	—
39	Capitalizare		117812	—	254000	—	191388	—
40	Casa de ajutor a func- ționarilor						300000	—
	Total Cap. IX.		242186	—	385000	—	684900	—

No. articolului	CHELTUELI	Cheltueli pe 12 luni din 1/XI—31/X		Prevederi pe exercițiul trecut		Prevederi pe exercițiul 1929	
	Nomenclatura						
		Lei	b	Lei	b	Lei	b
41	Cap. X. Fondul Camerei Muncii						
	Capitalizare	20150	—	200000	—	200000	—
	Total Cap. X.	20150	—	200000	—	200000	—
	Total general	8873005	—	9447758	88	10037976	—

Pentru contabilitate:

ss. Emil D. Măcelariu.

Comisiunea Financiară;

ss. Dr. E. Hatieganu. ss. Iuliu Ferenczy. ss. Laurean Gherman.

Perezentul buget s'a desbătut și primit de Consiliul de Administrație al Camerei de Comerț și de Industrie, în ședința ținută în Cluj, la 18 Decembrie 1928.

ss. Ing. I. F. Negruțiu,
președinte,

(L. S.)

ss. Nicolae Căciulă,
secretar general.

Ministerul Industriei și Comerțului Direcțiunea Generală a Comerțului
Serciciul Comerțului Interior.

Acest buget al Camerei de Comerț și de Industrie Cluj, pe anul 1929, s'a aprobat de Minister prin deciziunea cu Nr. 134.604/928, cu modificările introduse la următoarele articole dela Capit. „Cheltueli” cu No. 18, 19, 21, 22, 26, articol nou creiat cu No. 18 bis 30, și 37.

Bugetul astfel modificat, se încheie atât la venituri cât și la cheltueli cu suma de Lei 10.037.976.— (Zece milioane trei zeci și șapte de mii nouă sute șapte zeci și șase).

p. Ministru:

(L. S.)

Director General:

ss. Dr. Ernest Ene.

ss. I. Dimitrescu.

ANEXAII.

Motivărea.

Bugetului general al Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj pe anul 1929.

Onorat Consiliu de Administrație,

Avem deosebita onoare a vă prezenta bugetul Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, care conform art. 30 din legea pentru reorganizarea Camerelor de Comerț și de Industrie și a regulamentului de aplicare a acestei legi, a fost alcătuit de Comisiunea Financiară pentru anul 1929 și care atât la venituri cât și la cheltueli, s'a încheiat cu suma de Lei 10,037.976.

Veniturile și cheltuelile efective din buget sunt prevăzute în suma de Lei 9,153.076, restul fiind venituri și cheltueli de ordine.

Conform acestor cifre bugetul de cheltueli a anului 1929 a fost redus cu suma de Lei 159.593, dorind și prin aceasta să dăm o realitate mai pronunțată bugetului Camerei, dovădind totodată și spiritul de economie, de care a fost condusă totdeauna conducerea Camerii noastre, cu toate că scumpetea se urcă din zi în zi.

Tocmai criza mare ce dăinuște ne-a îndemnat a reduce prevederile la venituri, mai ales la acelea realizate din încasarea impozitelor adiționale, cu mai bine de Lei 500.000, ca astfel la o eventuala micșorare a încasărilor acestor impozite Camera să nu ajungă în situația de dezechilibrare a bugetului său.

În ce privește prevederile la cheltueli, la cei mai mulți

articoli au fost menținute cele din anul 1928, afară de articoli unde în baza experienței anului trecut, am fost nevoiți a urca aceste prevederi.

Astfel la art. 20 „Cheltueli cu perceperea impozitelor adiționale“ prevederile le-am urcat cu peste 120.000 Lei, ceea ce este motivat prin faptul, că prevederile anului 1928 nu ne-au fost deajuns pentru achitarea remizelor cuvenite statului după încasările efectuate pe seama Camerei.

Tot astfel am urcat prevederile la art. 22. „Cheltueli de cancelarie“ cu suma de Lei 75.000, de lipsă la acoperirea cheltuelilor cu cari vor fi împreunate alegerile dela Cameră, ce vor avea loc în anul viitor.

S'au mai urcat prevederile pe anul 1929 la art. 13. „Salarii și accesorii“ cu Lei 90.000, care sumă se va folosi la stabilirea salariului secretarului nou și la achitarea salariului unei domnișoare dactilografe angajată în locul domnișoarei Hrină Paskoczy, căreia s'a acordat un concediu de boală de 6 luni.

Totodată am redus prevederile la art. 15. „Intregirea pensiunii funcționarilor“ motivată prin faptul că Dlul Iuliu Balázs fost secretar general al Camerei, în anul în curs i s'a stabilit pensiunea urcată și astfel nu i se va mai acorda întregire la pensiune.

La art. 23 „Publicațiuni în interesul Camerei“ am redus prevederile cu Lei 148.000, motivată prin împrejurarea că în anul 1928 s'au achitat în întregime cheltuelile cu cari a fost împreunată editarea monografiei „Industria din Ardeal și Banat.“

Ca art. nou s'a prevăzut poziția 36 „Târguri și oboare“, în suma de Lei 500.000, de lipsă pentru organizarea târgurilor de vite și a oboarelorde cereale, conform dispozițiilor legii noi, care cheltuială însă se va restitui tot din veniturile acelor târguri, în care scop am și prevăzut la venituri art. 8. tot suma minimală de Lei 500.000. Cum însă la acest articol bugetar sperăm venite cu mult mai mari, surplusul se va efecta fondului pentru Târgul de Mostre.

Tot nou art. este și poziție 40 „Dotafia Camerei la Casa

de ajutoare a functionarilor“ unde ca primul fond de rulement Camera va contribui cu Lei 500.000, împărțită pe 2 ani, anume pentru anul 1929 Lei 300.000, urmând ca restul de Lei 200.000, să se achite în cadrele bugetului pe anul 1930.

În baza acestora cu deosebită onoare vă rugăm Onorat Consiliu de Administrație:

a) să binevoiți a fixa bugetul Camerei pe anul 1929 cu cifrele propusă, și

b) în baza art. 89 din instrucțiunile pentru aplicarea legii pentru unificarea contribuțiilor directe și în baza art. 27 din legea pentru reorganizarea Camerelor de Comerț și de Industrie, potrivit cheltuelilor bugetare a fixa cota impozitului adițional cuvenit Camerei și așezat asupra veniturilor comerciale și industriale, pentru exercițiul anului 1929 în 1% (unusută) rămânând în sarcina biroului Camerei a aduce aceasta hotărâre la cunoștința Administrațiilor Financiare în drept în termenul fixat de lege.

Cluj, la 10 Decembrie 1928.

Comisiunea financiară:

(ss) *Dr. Emil Hațieganu.*

(ss) *Dr. Laurian Gherman.*

(ss) *Iuliu Ferency.*

Anexa III.

I. Contul de gestiune al Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, pe anul 1928.

A. Venituri		Prevederi :	Incasări :
Cap. I. art. 1. Impozite adiționale	31.	5,823.198.04	4,738.390'49
Cap. I. art. 2. Restanțe din impozite	33.	1,434.927'54	2,680.231'74
Cap. II. art. 3. Compensație din taxele de consumație	4.	1,500.000'—	1,508.610'—
Cap. III. art. 4. Excedentul anului trecut	5.	224 633'30	224.633'30
Cap. III. art. 5. Taxe de certificate	6.	10.000'—	20.860'—
Cap. IV. art. 6. Chirii și accesorii	24.	200.000'—	391.708'—
Cap. V. art. 7. Diverse publicațiuni	8.	10.000'—	198.312'—
Cap. VI. art. 8. Venituri întâmplătoare	9.	110.000'—	129 749'—
Cap. VIII. art. 9. Procentele fondului de pens.	10.	120.000'—	204 411'—
Cap. VIII. art. 10. Rețineri pt. fond de pensuni	11.	95.000'—	191.515'—
Cap. VIII. art. 11. Contribuția Camerei la f. pensuni	12.	100.000'—	100.000'—
Cap. VIII. art. 12. Intregire la pensuni	13.	70.000'—	—
Cap. IX. art. 13. Amenzi pt. Camera Muncii	34.	200.000'—	170 100'—
Totalul veniturilor :		9,897.758'88	10,558.521'—

B) Cei tneli:		Prevederi ?	Cheltueli :
Cap. I. art. 1. Interese împru-			
muturilor pasive	2.	300.000'—	285.221'—
Cap. I. art. 2. Impozite	3.	200.000'—	178.385'—
Cap. I. art. 3. Aslgurări	4.	16.000'—	15.868'—
Cap. I. art. 4. Contribuție la fon-			
dul de pensiuni	5.	100.000'—	100.000'—
Cap. I. art. 5. Cota Uniunii Ca-			
merelor	6.	500.000'—	500.000'—
Cap. I. art. 6 Taxa la Camera			
Internațională	7.	20.000'—	20.000'—
Cap. I. art. 7. Mobilier și repa-			
rațiuni	8.	51.000'—	50 273'—
Cap. I. art. 8. Bibliotecă	9.	82.000'—	81.742'—
Cap. I. art. 9. Cheltueli cu per-			
ceperea impozit.	10.	480.000'—	1,259.695'—
Cap. I. art. 10. Intrețineri și re-			
parațiuni	11.	130.000'—	129.320'—
Cap. II. art. 11. Iluminat	12.	45.000'—	44.895'—
Cap. II. art. 12. Incălzit	13.	158.000'—	156.527'—
Cap. II. art. 13. Instalațiuni și			
abonament de tel.	14.	30.000'—	29 650'—
Cap. III. art. 14. Salarii și ac-			
cesorii	15.	1,900 000'—	1,900.000'—
Cap. III. art. 15. Adaus de vest-			
minte servitorilor	16.	10.000'—	10.000'—
Cap. III. art. 16. Integrirea pen-			
siunilor	17.	81.000'—	80.940'—
Cap. III. art. 17. Cheltueli de re-			
prezentare	18.	160.000'—	160.000'—
Cap. III. art. 18. Jetoane de pre-			
zență comit. de Dir.	19.	100.000'—	100.000'—
Cap. III. art. 19. Remunerație Co-			
misarului Guvernial	20.	96.000'—	96.000'—
Cap. III. art. 20. Remunerație Cen-			
zorilor	21.	90.000'—	90.000'—
Cap. III. art. 21. Remunerație Ju-			
risconsultului	22.	25.000'—	25.000'—
Cap. III. art. 22. Cheltueli de can-			
celarie	47.	185.000'—	182.509'—

B) Cheltueli :		Prevederi :	Cheltueli :
Cap. IV. art. 23. Publicațiuni	24.	508.000'—	507.631'—
Cap. IV. art. 24. Restituiri de im- pozite	25.	10.000'—	4.060'—
Cap. V. art. 25. Cheltueli de de- plasare membrilor	26.	180.000'—	179.960'—
Cap. V. art. 26. Cheltueli de de- plasare și ajutoare funcționarilor	49.	490.000'—	487.938'—
Cap. V. art. 27. Diverse ajutoare de binefacere	51.	67.000'—	66.100'—
Cap. VI. art. 28. Subvenții școa- lelor Com. și Înd.	48.	600.000'—	590.045'—
Cap. VI. art. 29. Subvenții Aca- demia Com. București	30.	70.000'—	70.000'—
Cap. VI. art. 30. Subvenții Aca- demia Com. Cluj	31.	100.000'—	100.000'—
Cap. VI. art. 30. bis. subvenții Cor- por. Înd.	31.	50.000'—	50.000'—
Cap. VI. art. 31. Burse de studii Com. și Înd.	46.	250.000'—	243.426'—
Cap. VII. art. 32. Căminului de uce- nici	50.	1,348.758'88	1,348.156'—
Cap. VII. art. 33. Școala practică de Comerț	34.	360.000'—	359.430'—
Cap. VII. art. 34. Biroul de infor- mație	35.	50.000'—	40'321'—
Cap. VII. art. 35. Biroul de infor- mație cent. vamal	36.	20.000'—	19'315'—
Cap. IX. art. 38. Penziuni a 4 per- soane	39.	131.000'—	130'572'—
Cap. IX. art. 39. Capitalizare la fond de penzii	40.	254.000'—	495.926'—
Cap. X. art. 40. Capitalizare la Camera Muncii	41.	200.000'—	180'250'—
Cap. X. art. 40. bis. Dotație fond : „I. C. Brătianu“	42.	100.000'—	—
Cap. XI. art. 41. Amortismentul im- prumuturilor	43.	350.000'—	150.000'—
Totalul cheltuelilor :		9,897.758'88	10,519.155'—

C) Bilanț :

I. Venituri	10,558.521'—
II. Cheltueli	10,519.155'—
Excedent :	39.366'—

Cluj, la 15 Martie 1929.

Pentru contabilitate:

ss. **E. Măcelariu**, subsecretar.

Președinte :

Secretar general :

ss. **Ing. I. F. Negrutiu**.

ss. **Nicolae Căciulă**.

Verificat și aflat exact întru toate în consonanță cu jurnalul principal de casă, registrele auxiliare și actele justificative de primiri și răspunderi.

Cluj, la 14 Aprilie 1929.

Comisiunea de cenzori:

Președinte :

Membrii :

ss. **Anton Manda I.**

ss. **Victor Dimitriu**

ss. **Valer Ghircoiaș**.

II. Contul de gestiune

al fondului de penziuni al funcționarilor Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, pe anul 1928. (Vezi anexa I.)

A) Venituri :

Numerar : Efecte :

1. Excendentul anului 1927	2.204'—	1,130.328'79
2. Restituiri din avans pe salarii	90.559 —	
3. Restituiri împrumut dela Cameră	156.771'51	
4. Pensii dela Cameră	130.572'—	
5. Taxele funcționarilor	56.983'—	
6. Dobânzi după capital	120.639'49	
7. Subvenție dela Cameră pe 1927 și 1928	200.000'—	
8. Economii în contul salariilor	134.712'—	
9. Avans nou acordat funcționarilor		16.000'—
10. Împrumuturi acordate în 1928		60.000'—
Totalul veniturilor :	982.441'—	1,206.328'79

B) Cheltueli:

1. Pensii pensionarilor	130.572'—	
2. Avans nou acordat funcționarilor	16.000'—	
3. Împrumuturi acordate în 1928	60.000'—	
4. Restituiri din avansurile funcționarilor		90.559'—
5. Restituiri împrumutului dela Cameră		156.771'51
Totalul cheltuelilor :	206.572'—	247.330'51

C) Bilanț :

Venituri	892.441'—	1,206 328'79
Cheltuieli	206.572 —	247.330'51
Excedent :	685.869'—	958.998'28

D) Stat activ :

1. Excedent cu finea anului 1928	
a) numerar	685.869'—
b) obligațiuni de rentă cu 40/0	9.548'28
2. Avans și împrumut pe salariul funcționarilor (Ane- xa II.)	142 260'—
3. Pretensiune	
a) la Camera	743.190'—
b) Corporațiunea Industrială	50.000'—
c) Reuniunea Comercianților	14.000'—
Totalul averei active :	1,644.867'28

Cluj, la 15 Martie 1929.

Pentru contabilitate :

ss. E. Măcelariu,
sub-secretar.

Președinte : Cluj / Central University Library Secretar general :

ss. Ing. I. F. Negrutiu.

ss. Nicolae Căciulă.

Verificat și aflăt exact și întru toate în consonanță cu jurnalul principal de casă al Fondului de pensuni, registrele auxiliare și actele justificative de primiri și răspunderi.

Cluj, la 16 Aprilie 1929.

Comisiunea de cenzori :

Președinte :

ss. A. Mandeal.

Membrii :

ss. V. Ghircoiaș.
ss. V. Dimitriu.

III. Contul de gestiune

al fondurilor administrate de Camera de Comerț și de Industrie
din Cluj pe anul 1928.

1. Fondul „Târgul de Crăciun”.

A) Venituri :

1. Excedentul anului 1927	944'—
2. Dobânzi libel No. 4555	106'—
Total :	1050'—

B) Cheltueli :

1. Taxă de timbru	—'50
Total :	—'50

C) Bilanț :

Venituri	1050 —
Cheltueli	— 50
Excedent :	1049'50

2. Fondul „Sigismund Gámán“.**a) Venituri :**

1. Excedentul anului 1927	1363 —
2. Dobânzi libel No. 4887	165'50
Totalul veniturilor ca excedent :	1530'50

3. „Fondul cizmarilor“.**a) Venituri :**

1. Excedentul anului 1927	496.07
2. Dobânzi libel No. 35048	42'18
Total :	538.25

b) Cheltueli :

1. Taxă de timbru	—'50
Total :	—'50

c) Bilanț :

Venituri	538'25
Cheltueli	—'05
Excedent :	538'20

4. Fondul „Vartolomeu Szántó“.**a) Venituri :**

1. Excedentul anului 1927	172 —
2. Dobânzi libel No. 4619	19 —
Totalul veniturilor ca excedent :	191 —

5. Fondul „Eugen Stief“.**a) Venituri :**

1. Excedentul anului 1927	5787 —
2. Dobânzi libel No. 4550	652 —
Total :	6439 —

b) Cheltueli:

1. Taxă de timbru	65'70
Total :	65'70

c) Bilanț:

Venituri	6439'—
Cheltueli	65'70
Excedent :	6373'30

6. Fondul „Corp de Industrie casnică din Petrindul Mare“.

a) Venituri:

1. Excedentul anului 1927	819'31
2. Dobânzi libel No. 35.654	69'64
Totalul veniturilor ca excedent :	888'95

7. Fondul „Industriașilor din Luduș“.

a) Venituri:

1. Excedentul anului 1927	95'65
2. Dobânzi libel No. 35.049	8'06
Total :	103'71

b) Cheltueli:

1. Taxă de timbru	—'05
Total :	—'05

c) Bilanț:

Venituri	103'71
Cheltueli	—'05
Excedent ;	103'66

8. Fondul „Ajutor în caz de înmormântare“.

a) Venituri:

1. Excedentul anului 1927	2190'—
2. Dobânzi libel No. 4553	247'—
Totalul veniturilor ca excedent :	2437'—

9. Fondul „Ioan Găbre“.

a) Venituri:

1. Excedentul anului 1927	6496'—
2. Dobânzi libel No. 5073	731'—
Total :	7227'—

b) Cheltueli:

1. Taxă de timbru	73'60
Total :	73.60

c) Bilanț:

Venituri	7227'—
Cheltueli	73'60

Excedent : 7153'40**10. Fondul „Gavril Nagy“.****a) Venituri :**

1. Excedentul anului 1927	4658'—
2. Dobânzi libel No. 4710	575'—
Total :	5233'—

b) Cheltueli:

1. Taxă de timbru	—'50
Total :	—'50

c) Bilanț :

Venituri	5233'—
Cheltueli	—'50

Excedent : 5232.50**11. Fondul „Muzeul Industrial“.****a) Venituri :****Numerar : Efecte:**

1. Excedentul anului 1927	6375'—	225.000'—
2. Restituirea împrumutului dela Camera	25000'—	
3. Dobânzi libel No. 2578	523'—	
4. Dobânzi dela Camera	57240'—	

Total : 89138'— 225'000'—**b) Cheltueli:**

1. Replătirea împrumutului dela Camera	25.000'—
Total :	25.000'—

c) Bilanț :

Venituri	89138'—	225.000'—
Cheltueli		25.000'—

Excedent : 89138'— 200.000'—

12. Fondul „Biblioteca Căminului“.

a) Venituri :	Numerar :	Efecte :
1. Excedentul anului 1927	1962'—	25.000'—
2. Restituirea împrumutului dela Camera . . .	25000'—	
3. Dobânzi dela Camera	7514'—	
4. Dobânzi libel No. 3987	379'—	
	<u>Total : 34855'—</u>	<u>25 000'—</u>

b) Cheltueli :		
1. Pentru organizarea Bibliotecii	24000'—	
2. Vârşați la cassieria Camerei	10855'—	
3. Replătirea împrumutului dela Camera . . .		25.000'—
	<u>Total : 34855'—</u>	<u>25'000'—</u>

c) Bilanț :		
Venituri	24855'—	25'000'—
Cheltueli	34855'—	25'000'—
	<u>Excedent : —'—</u>	<u>—'—</u>

13. Fondul „Camera Muncii“.

a) Venituri :		
1. Excedentul anului 1927	8920'—	
2. Capitalizare din amenzi	217750'—	
3. Dobânzi libel No. 4405	84161'—	
	<u>Totalul veniturilor ca excedent : 228831'—</u>	

Cluj, la 15, Martie 1929.

P e n t r u c o n t a b i l i t a t e :

ss. Ing. I. F. Negrutiu,
președinte.

ss. Emil D. Măcelariu,
sub-secretar.

Verificat și aflat exact și întru toate în consonanță cu jurnalul principal de casă al fondurilor și actelor justificative de primiri și răspunderi.

Cluj, la 14 Aprilie 1929.

C o m i s i u n e a d e c e n z o r i :

Președinte :
ss. Anton Mandeal,

Membrii :
ss. V. Ghircoiaș.
ss. V. Dimitriu.

IV. Situația.

averii Camerii de Comerț și de Industrie. din Cluj la finea
exercițiului 1928.

a) Active :

1. Excedent cu finea anului 1928 . . .			39.366'—
2. Depozite :			
a) Bon la Cassa de Păstrare postală maghiară	3217'27		
b) Cauție la Oficiul telefonic central .	<u>1525'—</u>		4.742'—
3. Efecte :			
a) Una cotă fundamentală la federala centrală a Cooperativelor din țară (preț nominal)	500'—		
b) 2 cote fundamentale la Cooperativa Corparațiunii Indust. din Cluj (preț nom.)	100'—		
c) Cota fundamentală la Institutul Comercial Cluj	50'—		
d) 2 cote fundamentale la „Târgul de primăvară” (preț nominal)	100'—		750'—
4. Pretenziuni :			
a) Restanțe chiar impozite adiționale . .	1,437.943'—		
b) Restanțe la chiriași (Anexa III.) . .	<u>191.276'—</u>		1,629.319'—
5. Imobile și aranjamente :			
a) Palatul de reședință al Camerei : Prețul imobilului și aranjamentului din palat Lei	171,118.46'—		
amortizare 50/0 . Lei	9,006.24	162,112'22	
b) Căminul de Ucenici :			
Prețul imobilului Lei	5,700.000'—		
amortizare 50/0 . Lei	300.000'—	5,400.000'—	
c) Prețul mobilierului și echipamentului : la Cămin Lei	240.000'—		
amortizare 200/0 Lei	<u>60.000'—</u>	180.000'—	
d) Mobilier și echipament : de reședință . . . Lei	112.458'37		
amortizare de 50/0 Lei	<u>5.918'86</u>	106.539'51	
e) Biblioteca :	3.727 46		
amortizare de 50/0 Lei	<u>196'18</u>	3,531'28	5,852.183'01
6. Avcrea fondului de penziuni			1,644.867'28
Averea fondurilor administrate de Cameră (anexa IV.)			<u>543.467'01</u>
Totalul activelor :			<u>9,714.695'—</u>

b) Pasive:

1. Pretenziunea fondului de pensii	743.190 —
2. Pretenziunea „Muzeul Industrial“	200.000 —
3. Chirii transitorii	4.116 —
Totalul pasivelor:	947.406 —

c) Bilanț:

Active	9.714.695'57
Pasive	947.406 —
Avere curată:	8.767.289'57

Cluj, la 15 Martie 1929.

(L. S.)

Pentru contabilitate:

ss. Ing. I. Negritu,
președinte.

ss. Emil D. Măcelariu,
sub-secretar.

Secretar general: N. Căciula.

(L. S.)

Verificat și aflat exact și întru toate în consonanță cu registrele de contabilitate.

Cluj, la 14 Aprilie 1929.

Comisiunea de cenzori:

Peședinte :

ss. Anton Mandea

Membrii :

ss. V. Ghircoiaș.
ss. V. Dimitriu.

ANEXA IV.

Motivarea contului de gestiune al Camerei pe anul 1928.

No. 770/1929.

Onorată Comisiune Interimară.

Prin prezenta avem onoare a Vă prezenta spre luare la cunoștință și aprobare, contul de gestiune al Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, contul de gestiune al Casei de pensiuni a funcționarilor Camerei, contul de gestiune alor 13 fonduri administrate de Cameră și situațiunea averi Camerei, toate aceste încheiate pe exercițiul 1928; cu următoarele observări:

I. În general anul de gestiune 1928 s'a încheiat în mod indestulător în ce privește încasările efectuate, ceiace dovedește prevederile bugetare au fost puse pe baze absolut reale.

Anume s-a prevăzut la venituri suma de Lei 9.897.758.88, și s-a realizat încasări în suma de Lei 10.558.521 deci cu Lei 660.792, mai mult decât prevederile bugetare.

Nu este însă tot acelaș cazul și la cheltueli, unde s-a prevăzut suma de Lei 9.897.758.88, cheltuindu-se însă suma de Lei 10.519.115 deci cu 821.396 Lei mai mult decât prevederile bugetare.

Deși acest fapt este în contra dispozițiilor legii asupra contabilității publice, depășirea aceasta a creditelor, nu constituie o ilegalitate propriu zisă, făcută de prezidiu sau serviciul nostru de contabilitate, ci e urmarea dispozițiilor Ministerului de Finanțe date Administratorilor financiari de a preținde după toate încasările efectuate pe seama Camerei de

Comerț, începând cu anul 1923, o remiză, cuvenită Statului în baza art. 12. din „Legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice.“

Înzadar au fost multele reclamații a noastre înaintate Ministerului, precum și intervenția cerută dela uniunea Camerelor de Comerț și de Industrie, pe motivul că bugetul Camerei nu are prevăzut la acel articol (acp. I. art. 9.) decât suma de Lei 480.000 ceiace ar fi de ajuns pentru acoperirea remizei cuvenită după încasările efectuate pe seama Camerei în anul 1928. Administrația Financiară din localitate, cu ocaziunea fiecărei ridicări a cumelor încasate din impozite adiționale a detras sume considerabile, pentru acoperirea remizelor restante, începând cu anul 1923.

Astfel singur la acest articol prevederile bugetare, au fost depășite cu suma de Lei 779.695 detrăgându-se în decursul anului 1928, considerabila sumă de Lei 1,259.695.

Prin faptul acesta se explică cazul, că deși încasările realizate la venituri cu toată criza ce a bântuit în întreg anul 1928, au decurs în mod absolut normal, contul de gestiune al operațiunilor financiare din acest an a trebuit să-l încheiem cu un excedent de abia Lei 39.366 când de fapt excedentul ar fi trebuit să fie de peste 800.000 Lei.

O altă depășire a creditelor acordate prin buget însă numai la aparență, este cea dela cap. 9. art. 39. „Capitalizarea la Fondul de Penziuni“, unde am prevăzut suma bugetară de Lei 254.000 Cum însă în anul 1928, a intrat în vigoare noul Regulament al Casei de pensii în baza căruia reținerile din salariile funcționarilor la acest fond s-au majorat, — ceiace se dovedește și la venituri, unde la cap. 8. art. 10. „Rețineri din salariile funcționarilor“ — în locul sumei de Lei 95.000, s-au încasat de fapt Lei 191.515, iar la art. salarii am putut realiza o economie de Lei 134.712. aceste sume au urcat disponibilul care trebuie capitalizat la fondul de pensii, deci aceasta depășire este numai la aparență.

II. *Contul de gestiune al Casei de pensii al funcționarilor Camerei de Comerț și de Industrie pe anul 1928 s-a încheiat cu următoarele cifre.*

la venituri in numerar Lei 892.441 in efecte Lei 1,206.328.79,
la cheltueli in numerar Lei 206.572 in efecte Lei 247.530.51,
rezultând un excedent Lei 685.869 in efecte Lei 958.998.29.

Averea totală a casei de pensiuni, cu data de 31 Decemvrie 1926 este de Lei 1,644.867.28 adică un spor de Lei 512.334.45, față de situația din 31 Decemvrie 1927.

III. Averea diferitelor fonduri administrate de Cameră cu data de 31 Decemvrie 1928, este de Lei 543.467.01, arătând o urcare de Lei 223.188.98, față de situația din 31 Decemvrie 1927.

IV. Valoarea totală a averii Camerei și a inventariului, după amortizările legale, împreună cu averea casei de pensiuni și a celorlalte fonduri administrate de Cameră la data de 31 Decemvrie 1928, este de Lei 8,767.289.57.

Cu onoare Vă rugăm Onor. Comisiune interimară ca după ascultarea raportului Comisiunei de cenzori să binevoiți a aproba contul de gestiune al Camerei de Comerț și Ind. Cluj, încheiat pe exercițiul 1928, dând tuturor celor în drept descărcarea cuvenită.

Cluj, la 13 Aprilie 1929.

Președinte:	Secretar general:
ss. Ing. I. F. Negrutiu.	ss. Nicolae Căciulă.

ANEXA V.

Raportul Comisiunii de cenzori.

Proces-verbal.

azi la 14 Aprilie 1929.

Subsemnații membrii a Comisiunii de cenzori a Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, intrunindu-ne azi, pentru a verifica contul de gestiune a operațiunilor efectuate în cursul anului 1928, am constatat:

I. că totalurile operațiunilor de încasări pe articole sunt exacte cu partizele de venituri, insumând Lei 10,558.521. Operațiunile verificate de noi, din registrul jurnal, poziție cu poziție, dunt descărcate la partida fiecărui articol bugetar exact astfel că contul reprezintă rezumatul corect al operațiunilor.

În ce privește cheltuelile, făcându-se verificarea sa constatat, că pentru fiecare articol există piesele justificative și repartizarea pe articole corespunde realității.

Mai constatăm:

a) La art. bugetar 9 „cheltueli cu perceperea impozitelor“, s-a depășit cu suma de Lei 779.695 peste prevederea bugetară și aceasta din cauza, ca art. de „Deschideri de credite suplimentare și extraordinare, nu a permis acoperirea acestei depășiri provenită din faptul, că, Camera de Comerț și de Industrie a fost nevoită să achite administrațiilor financiare remiza cuvenită la încasări începând cu anul 1923 operațiune ce nu s-a cunoscut la formarea bugetului pe 1929, căci dispozițiunea de plată a remizei s-a dat de către Ministerul de Finanțe în cursul anului 1928. —

b) La art. 39. „Capitalizare la fondul de penziuni“ s-a

depășit cu Lei 241.926, peste prevederea bugetară din cauza că în decursul anului 1928 a intrat în vigoare noul Regulament al Casei de pensuni, dispozițiunile căruia a urcat taxele funcționarilor la acest fond, dispunând totodată și capitalizarea la fondul de pensuni economiilor realizate la art.: „Salarii și accesorii.“

Prin acest fapt sumele cari urmau să fie capitalizate atât la venituri cât și la cheltuieli s-au majorat cu diferența, cu cât s-a depășit prevederea bugetară la acest art., iar fondul de deschideri de credit nu a putut acoperi diferența.

II. La celelalte fonduri prevăzute în buget și manipulate separat, rezultatele prevăzute în conturi corespund scriptelor.

Drept ce am dresat prezentul proces verbal.

Dat ca mai sus

Comisiunea de cenzori

Președinte:

ss. *A. Mandeal*.

Membrii:

ss. *Dimitriu*.

ss. *V. Ghircoiaș*.

CUPRINSUL.

	PAG.
Comerțul — — — — —	3
Industria — — — — —	25
Finanțe și Credit — — — — —	60
Asigurări — — — — —	66
Minieritul — — — — —	68
Chestiuni vamale — — — — —	75
Chestiuni de transport — — — — —	79
Invățământul profesional — — — — —	85
Viața internă în anul 1928 — — — — —	94
Bugetul Camerei pe 1929 — — — — —	104
Contul de gestiune pe 1928 — — — — —	107